

SLOVENSKI NAROD.

Priloga vsakdan zvečer, izidila nedelje in pravnike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. — Za ostanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadst., upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezno številko po 10. h.

Upravnistva telefon št. 85.

Vseslovenski trgov. shod.

Razmeroma mlado slovensko trgovsko društvo »Merkur« se lahko ponaša s krasnimi uspehi v organizaciji slovenskega trgovstva. Krono pa si je društvo postavilo s sklicanjem I. vseslovenskega trgovskega shoda. Včeraj je bil izbran v Ljubljani svet slovenskega razumnosti, zastopniki najvažnejšega stanu vsakega naroda.

Otvoritev shoda.

Mnogobrojni obiskani shod je otvoril podpredsednik slov. trgovskega društva g. Alojzij Lilleg približno takole:

Castiti zbor, velečenjena gospoda! V imenu slovenskega trgovskega društva »Merkur« mi je častna dolžnost, pozdraviti kar najpristnejše Vas vse, častiti zborovalci, ki ste se odzvali v tako častnem številu vabilu in se zbrali, da prisostvujete prvemu splošnemu stanovskemu zborovanju slovenskega trgovstva.

Posebej pa naj mi bo dovoljeno pozdraviti zastopnika c. kr. deželne vlade g. glavnega svetnika Kulavica, župana ljubljanskega gosp. Iv. Hribarja, predsednika trgovske zbornice g. Josipa Lenarčiča, iskreno pozdravim zastopnike slovenskih trgovskih organizacij iz Celja, Gorice in Trsta, vsem milim našim tovarišem, ki ste se zbrali iz cele naše domovine pa kličem presrčen dobro došli.

Velečenjena gospoda! Društvo »Merkur«, ki je splošna trgovska organizacija za vse slovenske dežele, je priredilo današnje zborovanje, ker je smatralo za neodložno potrebo, da se dandanes, ko vsi stanovi iščejo zaslombe v krepkih stanovskih organizacijah, zbere tudi slovensko trgovstvo na velikem shodu, pregleda svoje vrste in se zedini v tem, kako izpolniti za prihodnost svojo stanovsko organizacijo.

Slovensko trgovstvo, ki je tako važen faktor v našem narodu, naj manifestira danes za potrebo še tesnejše stanovske združitve. Današnji shod naj zavedne tovariše potrdi v njih zavednosti, v omahljivih pa naj užge krepko stanovsko zavest. Celi javnosti pa naj današnji shod pokaže zavednost, številnost, edinstvo in s tem moč našega trgovstva. (Odobravanje). Današnji shod naj nadalje dokaže, da ima naše trgovstvo ne le skrb za lastno blagostanje, marveč da ga izpolnjuje tudi zavest o važnih nalogah slovenskega trgovca za naše narodno blagostanje. (Odobravanje in medklci: »Tako je!«)

Prepričanje, da si mora biti naše trgovstvo na jasnem o svojem poklicu in o ciljih slovenske trgovine, ter da mora ugotoviti sredstva, ki so potrebna, da bode šla krepko navzgor slovenska trgovina ter da bode napredoval v vsakem oziru slovenski trgovec po vsej naši lepi domovini, to je bil edini namen, ki je društvo »Merkur« pripravilo, da se je društvo obrnilo do slovenskega trgovstva s svojim vabilom.

Drugi namenov naša stanovska strokovna organizacija ni imela, kar tukaj odločno naglašam.

Castita gospoda! Šele nekaj let deluje slovensko trgovsko društvo »Merkur«. V tem kratkem času svojega obstanka se je vestno trudilo, da izpolnjuje svoj program, ki je kratko povedano, delati za okrepitev slovenskega trgovstva, trudil se za razvoj slovenske trgovine in pomagati ji do osamosvojitve.

Po sedmih letih dela in truda nam je dejstvo, da smo mogli privedi tako impozanten vseslovenski trgovski shod, najlepše plačilo za preteklost in najboljšo bodrilo za bodočnost. Vam pa, velečenjena gospoda in dragi tovariši, ki ste s svojo udeležbo povzdignili pomembnost današnjega zborovanja, priskrba zahvala našega društva.

S tem, velečenj. gospoda, odvarjam kot podpredsednik našega društva zborovanje.

Pozdravni govor je bil z velikim odobravanjem sprejet. Za zapisničarja je imenoval predsednik g. Silvestra Škrbinec.

Pozdrav trgovskega ministra.

Nato je prečital predsednik sledeče pismo trgovskega ministra:

Za dopis z dne 1. oktobra t. l., s kojim me je slavno društvo blagohotno povabilo na prvi vseslovenski trgovski shod, ki se vrši dne 20. t. m. v Ljubljani, čast mi je izraziti svojo najboljšo zahvalo.

Kakor sem imel priliko razvideti iz obširnega dnevnega reda, obetajo biti razprave najzanimivejše in velikega pomena za razvoj trgovske organizacije med Slovenci. Zategadelj obračam tudi vso svojo pozornost temu prvemu stanovskemu shodu ter izražam s tem željo za njega najugodnejši izid.

Obenem blagovolji sprejeti slavno društvo s tem zagotovilo, da hočem podvreči shodove resolucije, ako se bodo dale meni na znanje, resnemu uvaževanju ter pospešiti, v kolikor mi je možno, skorajšnjo izpolnitev izraženih mi težnj.

Blagovolite sprejeti izraz moje ga odličnega spoštovanja

Dr. Fořt.

(Vsestranski dobro in živio-klici.)

Drugi pozdrav.

Deželne vlade svetnik g. Kulavica je pozdravil shod v imenu deželne vlade in posebno v imenu deželne predsednika, ki baje obžaluje, da je zadržan priti osebno na shod. Govornik je naglašal, da se deželna vlada jako zanima za težnje in obravnave tako velevažne stanovske skupine, kakor je današnji shod. Želi najboljši uspeh zborovanju nele za trgovski stan, temuč tudi za kupujoče občinstvo.

Župan g. Ivan Hribar je pozdravil shod v imenu mestne občine. Izražal je veselje, da so si trgovci izbrali ravno Ljubljano za svoje zborovališče. Naglašal je važnost trgovske organizacije, kar je čimbolj potrebno, ker se je tudi proti tej organizaciji začela vzdigati burja. Govornik smatra trgovstvo za najvažnejši stan vsakega naroda. Kdo bi bil angleški narod vzdignil do tako sijajnega stališča, ako bi ne bilo trgovstva. Angleška vlada pa tudi povsod krepko podpira trgovstvo ter mu gre pri vsaki priliki krepko na roko, ker se zaveda, da trgovstvo povsod pomaga množiti narodno blagostanje. Zato je prva naloga vsakega naroda, da podpira svoje trgovstvo ter uvežuje njega pomen. (Govor je bil sprejet z burnim ploskanjem).

Predsednik trgovske in obrtniške zbornice g. Jos. Lenarčič je pozdravil shod v imenu imenovane zbornice. Naglašal je, da se sme zbornica z veseljem ponašati, da more dati trgovcem potrebne svete in navodila. Posebno se trudita oba konceptna uradnika, da ustrežeta po možnosti vsakomur, ki išče v zbornični pisarni dobrih nasvetov. Govornik želi še intenzivnejša stika med trgovci in zbornico. (Vsestransko odobravanje).

Deželni glavar g. pl. Detela je pozdravil shod brzojavno.

Vloga trgovine v narodnem gospodarstvu.

O tem je poročal odvetnik in deželni poslanec v Ljubljani g. dr. Danilo Majaron, čigar govor priobčimo dobesedno jutri. Govornik, čigar izvajanja so vzbudila splošno pozornost in izredno zanimanje, je stavil tole resolucijo:

I. vseslovenski trgovski shod, zavečajoč se, da je trgovina tisti gospodarski faktor, ki slovenskemu narodu odpira vire čedalje večjih dohodkov in ki ga je vstanu povzdigniti do blagostanja in s tem do samostojne

veljave, ako se izkoristi njegov prometni položaj in njegova nadarjenost, izreka, da mora in hoče slovensko trgovstvo stremeti za moderno spopolnitvijo trgovine do najvišjih oblik, in zahteva od vseh poklicanih faktorjev, da z vsimi močmi pospešujejo trgovski poklic in razvoj slovenske trgovine v označenem smotru. Resolucija je bila z odobravanjem soglasno sprejeta.

Pomen Trsta za naše narodno-gospodarsko življenje.

O tej temi je poročal odvetnik in deželni poslanec v Gorici g. dr. Henrik Tuma, ki je bil takoj ob nastopu burno pozdravljen. Jedro njegovih izvajanj je bilo sledeče:

V uvodu svojega govora se je bavil z Angleži kot prvim trgovskim narodom na svetu; narod, ki šteje le 45 milijonov, gospoduje nad 400 milijoni inozemcev preko velikih oceanov ter premora danes 80 milijard kron premoženja naloženega v inozemstvu. Angleži so v zadnjem stoletju izvozili 74% blaga v inozemstvo. Nekdaj reven kmetijski narod imajo Angleži dandanes 15 milijard izvozne trgovine.

Nadalje se je bavil z Nemčijo, ki je bila še pred eno človeško generacijo razkosana na desetine majhnih vladarstev. Nemec je bil po Evropi znan kot pedantičen profesor in filistinski mešan. Še leta 1880. je bil Bismarck proti pomorski in kolonijski trgovini, a desetletje potem je mladi cesar Viljem IV. samozavestno izrekel: »Die Zukunft Deutschlands liegt auf dem Meere.« Od takrat so se Nemci z orjaškimi koraki prelevili v narod industrialcev in prekmorskih trgovcev, ki po vseh delih sveta iščejo kolonij in trgovišč. Šele pri tem stremljenju je nastala edinstvena vsenemska država, ki danes tekmuje v pomorski trgovini z mogočno Angleško. V 20 letih so se preosnovali temelji narodnega gospodarstva. Še leta 1880. je prvo nemško pomorsko mesto Hamburg izvažalo le za 1 milijon blaga, leta 1900. pa že za 8 milijonov. Samo od avstrijske meje dobiva to mesto 3 milijone ton blaga za izvoz. Danes ima Nemčija že 10 milijard izvajanske trgovine ter je druga za Anglijo. — Potem je navajal zgodovino drugih evropskih narodov, ki so imeli pomorsko trgovino v rokah, med Slovani so bili to dalmatinski Hrvatje.

Važnost morja in posesti velikega pomorskega emporija Trsta je začela zadnji čas upoštevati tudi naša vsikdar kesna Avstrija ter uvideva, da brez Jadranskega morja in velike luke nima ne politične ne gospodarske sile. Pa tudi hitro se razvijajoča Italija uvideva, da je nje večja bodočnost ob Adriji in v posesti Trsta in Dalmacije. Ogrska hoče podvreči gospodarsko Avstrijo s tem, da ji založi pot k morju in orijentu ter sili z vso lakostjo k Adriji. Deliti je voljna moč s prijateljsko sosedno Italijo, koji bi pripustila Ilirijo in Trst. Sedaj šele vraga Avstrija stotine milijonov, da zveže Adrijo s sredino države, da spremi Trst z modernimi trgovskimi in pomorskimi zavodi in zgradbami. — V nadaljnjem je razpravljaval o pomenu trgovine v vseh narodih. Vse države, ki so postale velike po trgovini na morju, so imele najstrožjo organizacijo in zahtevale železno disciplino. Za zgled nam je posebno benečanska republika. Kjer je državna organizacija znala vplivati na razvoj in vzgojo, tam je tudi moč človeka nad morjem bila stalna.

Slovence tlači nepoznanje intelektualnega in intenzivnega dela, pomanjkanje stremljenja po pridobivanju, pomanjkanje vsake discipline. To ga je storilo tisočletnega tlačana drugih narodov. Slovenci smo ostali še danes tlačani na skalnatem svojem Krasu, v prodnih svojih dolinah, sluge narodov, ki nas obdarjajo in izkoriščajo našo telesno in intelektualno moč. Politično desorganizirani,

zaničujoči vsako disciplino, brez vere v sebe, prezirajoči trgovino in pomorstvo. Zdi se, da smo obsojeni na gospodarsko in narodno smrt. Brez šol, v pesti internacionalnega duhovstva in zastopnikov rimskega mističizma, tuje ali potučene birokracije, ki sistematično razvaja naše gospodarsko in narodno življenje. Naša akadem. inteligenca je prenapolnjena ideologije, odtrgana od ljudstva in brez spoštovanja do dela. In vendar ima slovenski narod vse predpogoje za politični, narodni, etični in gospodarski razvoj. Ali ne zavzema ravno slovensko ozemlje v Evropi eden najimenitnejših položajev? Naša Ilirija je vprav eminentno prehodna dežela, ob periferiji velikih držav, ob morju, ki vede naravnost in najkrajšim potom v orijent, med državami zdravega podnebja, produktivnosti in narodnosti. Zasedamo ozemlje starih Ilirv in Liburnov, od katerih so se učili Rimljani tesati ladje. Ležimo ob Adriji, ob kateri je bila edina slovanska pomorska sila, ob kateri je skoraj tisoč let vladala benečanska republika. Nimamo li na svojem ozemlju Trst, edini pomorski emporij Avstrije. Posest Trsta in rešitev adrijskega vprašanja je ena najvažnejših zadač cele Evrope. Čez slovensko ozemlje Spodnje Štajerske, Kranjske in Primorske gre ena glavnih prometnih žil z Dunaja v Trst, po Koroški in Goriški zgradila se je druga še važnejša žila. Naše ozemlje ni le prehodno za Avstrijo, Češko in južno Nemčijo do Adrije, temuč je tudi prehodna za Italijo na Balkan in v orijent. Na tem ozemlju smo kakor trikot med germanskim, romanskim in madžarskim plemenom. Dasi smo razcepljeni po kronovinah in političnih strankah, ravno zato nas sili edina mogoča vseslovenska organizacija na ono gospodarsko polje, koje nam obeta narodno blagostanje, sili nas v trgovsko organizacijo, strememo k velikemu pomorskemu emporiju Trstu.

Naše ljudstvo je povsod in vedno pokazalo, da je čvrsto in zdravega treznega duha. V političnem, geografičnem, etičnem in gospodarskem oziru vidimo torej jasno začrtane predpogoje daljšega našega razvoja.

Trst nam daje vse ugodnosti v političnem, narodnem in kulturnem oziru kot moderno veliko mesto. Trst je do leta 1880. absorbiral vse tuje elemente v prilog italijanskemu. Tudi danes predstavlja Trst na prvi pogled pristno italijansko mesto. Bliže pogledano pa je stvar drugačna. Imetniki najmočnejših trgovskih tvrdk niso bili nikdar Italijani, ampak v začetku Grki in Srbi, pozneje pa angleška, francoska in nemška kolonija. Delavski in obrtni element iz Italije je začel izostajati, dohajati pa slovenski in hrvaški. Zadnje volitve v Trstu so pokazale, da je tekoma par desetletij v nižjih in srednjih slojih slovenski element narasel skoraj na četrt prebivalstva. Vzrajammo naš narodni element za trgovino, v prvi vrsti za pomorsko trgovino, pospešujemo kolonizacijo Trsta po naših boljših močeh, ustvarimo si v to svrhu krepko organizacijo in gotovi bomo uspeha. V Trstu se dotikamo pa tudi sorodnega hrvaškega pomorskega plemena. Boj za Trst je za Hrvate odločilnega pomena, kakor za Slovence. Združenje obeh narodov v Trstu in pri ekonomičnem delu je vitalno vprašanje, le na tem torišču se da problem slovensko-hrvaške zveze rešiti. S tem pa še tudi ni storjen korak za oživetvorenje jugoslovanske ideje.

Obrnimo ves svoj denar v trgovino ter snujmo v to svrhu hipoteke in banke. Izvajajmo v trgovini neizprosno geslo »svoji k svojim« ter se osvobodimo tujih trgovcev in zaje-dalcev. Iztisnimo v trgovini s produkti tuja iz naših pokrajin ter si poiščimo posredovalcev in odjemalcev med Slovani. Pošiljajmo v Trst

jedro svoje inteligenice. Proč s šolskim idealizmom, proč z lastno pedantno in samopašno birokracijo. Učimo se spoštovati delo in trgovino!

Poročilo je sledilo dolgotrajno viharo ploskanje. Nato je poročevalec stavil sledečo resolucijo:

I. vseslovenski trgovski shod vdeč važnost in ugodnost geografičnega, etničnega in gospodarskega položaja Slovencev na teritoriju, kojega zavzemamo, vdeč, da je središče tega položaja največji in skoraj edini avstrijski trgovski in pomorski emporij Trst, izreka, da uvidijo v razvoju slovenskega gospodarskega in posebej trgovskega položaja v Trstu garancijo za boljšo bodočnost v političnem, socijalnem in gospodarskem oziru.

O slovenskem trgovstvu na Štajerskem in Koroškem.

O tej točki je poročal posojilnični knjigovodja v Celju gosp. Josip Smertnik. Iz njegovega obširnega poročila povzemamo sledeče:

Naša domovina je tako mala, da bi jo moral vsak izobražen Slovenec poznati temeljito do vsakega kotička, posebno ob naših jezikovnih mejah. Toda razkosali so nas tako, da gleda Slovenec iz ene avstrijske kronovine na Slovence iz druge kronovine, kakor na tučja. Ves ta oficijozni partikularizem pa mora nehati v slovenskem trgovstvu. Slovenski trgovec mora pred vsem poznati temeljito svojo domovino, vglobiti se mora v njene produktivne in trgovske razmere. V tem oziru se moramo učiti od naših nemških nasprotnikov. V nemškem središču v Berlinu imajo v evidenci vsako najmanjšo nemško kolonijo ter vedo za vsako takozvano »zgodovinsko posest«, ki ji preti nevarnost, da izgubi stik s celoto naroda ter se potuji. — Potem je razjasnjeval položaj spodnještajerskih obmejnih krajev in v takozvanem nemškem trikotu Maribor-Ptuj-Celje, te tipične nemške bojne postojanke, h katerim štejemo tudi Brežice, Konjice, Slov. Bistrico in Slov. Gradec. Tu so se renegate kot pijavke zajedli v slovensko zemljo in kot polipi iztega-jo svoje prste na vse strani po naši deželi. Vse te nemške kolonije so navezane na slovensko ljudstvo. Z dežele prihaja pomladek, z dežele se izliva blagostanje v mesta. Vir vse politične moči nemštva na Spod. Štajerskem je iskati v nemškem trgovstvu in obrtništvu. Nemški trgovci so absolutni gospodarji političnega položaja v spodnještajerskih mestih, oni takorekoč narekujejo vladi, kakšnega mišljenja uradnike mora pošiljati v te kraje. Oni vplivajo na celo okolico in na cele okraje. Upravo teh nemških kolonij dobiti v svoje roke, to mora biti naš veliki cilj. Nemška trgovina in nemški kapital sta že eve-tela, ko se je začel slovenski narod stoprav zavedati svoje individualnosti.

Prva slovenska trgovina se je ustanovila v Celju leta 1858., in sicer je bil to pokojni Kapus, ki je bil obenem med prvimi narodnimi delavci in bojevnik. Takrat so bile v Celju sploh šele 4 trgovine, ko pa je izšla leta 1851. obrtna prostost, so začele rasti, kakor gobe po dežju nemške trgovine po vseh spodnještajerskih mestih, a Slovenci smo ostali še dolgo tam, kjer smo bili; Slovincem je bila v tistih časih obrtna prostost na škodo. Večina slovenskih trgovcev je bila takrat odvisna od nemškega kapitala, in to je bil vzrok, da se je toliko trgovcev odtujilo naši narodnosti.

Lepši časi za slovensko trgovstvo na Spod. Štajerskem so nastopili šele ob razvoju zadružništva. S pomočjo naših posojilnic smo se najbolj emancipirali vplivov tujega kapitala, s pomočjo slovenskih posojilnic je bilo ustanovljenih nebroj slovenskih trgovin. Zal, da v tem pogledu ni bilo sistematičnega dela, zato tudi uspehi niso taki, kakršni bi morali biti.

Slovenskih trgovcev, katerih na pravi vsak najmanj 50.000 do 100.000 K prometa na leto, imamo na Sp. Štajerskem 183. Po strokah jih je 160 z mešanim blagom, 9 s špecerij-skim, 7 z manufakturnim, 3 s papir-jem, 1 veletrgovina z železino, 1 s steklom, 1 z galanterijskim blagom, 1 z žganjem in 1 z zlatino. Od teh jih odpade 13 na Celje. V vseh teh trgovinah je uslužbenih okoli 200 trg-sotrudnikov. V tem številu pa niso vštete lesne trgovine, katerih je prav mnogo, nadalje ne trgovine, ki so last producentov in nobena kramari-ja. Trgovina z lesom imela svoje polje v Gornjesavinski in Dravski dolini. Iz Gornjesavske doline se izvažala na leto nad 5000 vagonov lesu. Na trgo-vino z lesom pa zelo slabo vpliva za-prta meja na Srbsko. Naši domači tr-go-veci so pa tudi občutno prizadeti, ker ima laška tvrda Fratelli Feltri-nelli pogodbo z ljubljanskim škofom.

Silno velike važnosti bi bila za to trgovino železnica iz Rečice do Kamnika ali vsaj do Gornjega grada, da bi lahko postavljali les vsak čas na tržiški trg, ne da bi bilo treba ča-kati povodnji, ko potem vržejo naen-krat veliko množico blaga na hrvaški trg, kar vpliva neugodno na ceno. Iz Dravske doline se izvažala na leto okoli 4400 vagonov lesa večinoma na Ogrsko. Odločno slovenskega mišljenja je v teh krajih pa je med vse-mi lesnimi trgovci le Viktor Glas-er v Rušah.

Za Savinsko dolino je najvaž-nejša trgovina s hmeljem. Lansko le-to se je pridelalo 18.000 met. stotov hmelja po 320 K, kar je neslo 5.760.000 K. Letos se je pridelalo le 15.000 met. stotov po 80 K kar znaša samo 1.200.000 K. Trgovino s hme-ljem imajo v rokah skoraj izključno nemški Zidje. Dosedaj so se je Slo-venci lotevali brezuspešno. Podjetni-kom bi trebalo le strokovne izobraz-be.

Zelo razvita je na Spod. Štajer-skem trgovina z jajci. Tega blaga se izvažala na leto okoli 2250 vagonov v povprečni vrednosti 16.000.000 K, kar vrže čistega dobička 200.000 do 300.000 K. Večino te trgovine ima v rokah nemška družba šesterih nem-ških trgovcev, ki imajo svojo centra-lo v Gradcu, skladišča pa v Brežicah, Poljčanah, v Krapinjskih toplicah, v Oseku, Čakovcu in Mariboru. Od skupnega izvoza pride na to družbo 200 vagonov, na slovenske trgovce pa 250 vagonov na leto. Največja sloven-ska tvrda je na tem oziru, ki sama izvaž-a jajca, je Josipa Černelca pri Sv. Petru pod Sv. Gorami. Njegovo blago se zelo ceni v Švici, Južni Nemčiji in v Londonu ter se plačuje do 1% dražje.

Neka posebnost na Štajerskem je trgovina z bučnim oljem. V Framu je ta obrt in trgovina bila od nekdaj razvita. Sedaj so tam štiri tvrde, ki proizvajajo in prodajajo bučno, ma-kovo in orehovo olje, samo tvrda Kranje potrebuje na leto 40 do 50 va-gonov bučnega zrnja. Blago se pro-daja večinoma na Gor. Štajersko in na Dunaj.

Industrijskih podjetij je na Sp. Štajerskem 12, med temi dela sloven-ski industriji prvo čast avtomatični paromlin Petra Majdiča v Celju, na-dalje so paromlini Jurca v Ptuj, Za-dravca v Središču in Kukova v Lju-tomeru. Omeniti je dobro poslujočo delniško družbo združenih pivovaren Laški trg in Zalec. Velika je indus-trija z brusnimi kamni Jurja Plav-čaka v Slatini. Za bruse se iztrži na leto do 175.000 K. Nadalje je na Sp. Štajerskem 9 premogokopov in cela vrsta vodnih sil, kar je vse dober po-goj za razvoj industrije. V Savinski dolini je tudi domača industrija, a, kjer se izdeluje na leto do 11.000 samokolnic in do 8000 perilnikov.

Iz vsega je razvidno, da nam ni treba obupavati, ker je slovensko tr-govstvo vkljub slabemu položaju lepo napredovalo od leta 1848. Le v Mari-boru, kjer živi do 6000 Slovencev, se slovenska trgovina in obrt prav nič ne more povzpeti. Pomisliti pa je tu-di treba, da je večina slovenskih tr-go-vecev začela brez temeljnega kapi-tala in brez trgovske šolske izobraz-be. Slovensko trgovstvo se je povzpe-lo na svojo današnjo stopnjo le s svo-jo naravno nadarjenostjo, vztrajnost-jo in marljivostjo.

Vendar nas nikakor ne smejo za-dovoljiti dosedanjí uspehi. Tu se nam gre za naš narodni obstoj. Ni ga na-roda, ki bi znal izrabljati vpliv kapi-tala na politično mišljenje priproste-ga ljudstva tako, kakor to razumejo naši renegatje. To dokazujejo na me-stu Celju.

Slovenskemu trgovstvu je dana ve-lika naloga, da prepreči naše nazado-vanje ter zagotovi obstoj in boljše bodočnost našemu narodu. Zato je treba naše ljudstvo poučevati, da po-sveča otroke z večjo vnemo trgovini, kjer jim je odprta pot do blagosta-nja.

Za povzdigo naše trgovine pa nam je treba pred vsem dobiti dobrih trgovskih nadaljevalnih, srednjih šol in akademij s slovenskim učnim jezikom.

Na Spodnjem Štajerskem potre-bujemo pred vsem trgovskih nadalje-valnih šol v mestih in trgih, ki bodo na narodni podlagi. Nuditi pa mora-mo našim sinovom tudi priliko trgovs-ke izobrazbe na srednjih trgovskih šolah. Slovensko trgovstvo kliče tudi »Proč od Grada« ter zahteva poseb-ne trgovske in obrtne zbornice za Sp. Štajersko. V graški trgovski zbornici nima slovensko trgovstvo nobenega zastopnika in ga tudi ne more do-biti.

Slovenski trgovci se morajo pred vsem držati načela: solidno blago, so-lidna cena, to je najboljša reklama. Kdor bi izrabljajal geslo »Svoji k svo-jim!« uničil prejšnji slej ne le sebe, ampak škoduje še bolj narodu.

Trgovci pa se morajo tudi vselej in povsod kazati zavedne Slovence, govoriti in dopisovati morajo le slo-vensko, da ljudstvo res uvidi razliko med slovensko in nemško trgovino. Ustanoviti bi se morala »Trgovska straža« po českm vzoru, česar bi se naj lotilo društvo »Merkur«.

Glede Koroške velja za slovensko trgovstvo skoraj isto, kar je poveda-no o Štajerski, le da so razmere še slabše. Slovenskih trgovcev je le 5 do 8. Slovenski trgovci bi lahko uspevali skoraj v vseh krajih slovenske Koroške, a tudi v Velikoveu in v Celovcu bi našlo 5 do 10 slovenskih trgovcev dobro eksistenco.

Poročilo je bilo sprejeto z glas-nim odobravanjem, nakar je predla-gal poročevalec sledečo resolucijo:

I. vseslovenski trgovski shod v Ljubljani izraža trdno prepričanje, da je splošni napredek štajerskih in koroških Slovencev odvisen od na-predka slovenskega trgovstva na Štajerskem in Koroškem. V ta namen je težiti za vsestransko organizacijo slo-venskih trgovcev na Štajerskem in Koroškem in zahtevati, da se jim da potrebno strokovno šolstvo, ter da se ustanovi posebna trgovska in obrtni-ška zbornica za Spodnje Štajersko.

Resolucija je bila z navduše-njem soglasno sprejeta.

Popoldansko zborovanje se je pričelo ob treh. Udeležba je bila zopet tako častna kot dopoldne in zborovalci so pozorno poslušali važna strokovnjska predavanja.

Prvi je govoril Josip Ulčakar, hranilnični ravnatelj in trgovec iz Trsta o slovenski trgovski izobrazbi in o višji trgovski šoli v Ljubljani.

V Avstriji se je ustanovila prva trgovska šola za časa Marije Terezije. Ta šola ni bila ne srednja ne visoka. Istočasno se je v Trstu ustanovila navtična šola, ki se je 1817 razširila v trgovsko. Trgovsko visoko šolo imamo v Trstu od 1877 in eksportno akademijo na Dunaju. Govornik je nato naštel trgovske šole, ki so trgovske nadaljevalne šole, nižje trgovske šole, srednje ali višje trgovske šole oz. akademije in trgovske visoke šole in govoril obširno o vsaki posamezni. Slovenci nimamo še nobenih teh šol, dasi sta zlasti prvi dve vrsti neobhodno po-trebni za nas. Trgovske nadaljevalne gremijalne šole so priporočati, kjer imamo Slovenci večino, sicer so pa nevarnost za našo narodnost. Slo-venci moramo biti agresivni pri za-htevanju po svojih šolah, ker šola je zrcalo naroda.

Kar se tiče trgovske akademije v Ljubljani, je govornik za to, da naj bi bila v Trstu, a nujnejše je potrebna v Ljubljani. Ubog slovenski dijak v Trstu ne bi mogel študirati, ker je vse drago, dočim bi mu bilo v Ljubljani preživljanje lažje.

Govornik je govoril končno o samo pomoči, ki je za slovensko trgovstvo velikanskega pomena, in pozival k združitvi. Naj bi se trgovski sestanki in predavanja uvedla povsod, da se zbistrijo pojmi.

Prečital je nato sledečo resolu-cijo, ki je bila z viharim odobra-vanjem sprejeta:

I. vseslovenski trgovski shod smatra za potrebno, da se osnujejo trgovske nadaljevalne šole ali vsaj posebni trgovski tečaji na obrtni nadaljevalnih šolah v vseh tr-govskih krajih, dalje, da se ustanove nižje trgovske šole v Ljubljani in v Trstu ter na primernih mestih za Notranjsko, Dolenjsko, Gorenjsko, za Spodnje Štajersko, za spodnje Koroško ter za Goriško. S posebnim poudarkom iz izreka, da je takojšnja ustanovitev višje trgovske šole v Ljubljani neobhodno in nujno po-trebna, ter pozivlja vse odločilne fak-torje, zlasti pa visoki deželni zbor kranjski, da ukrenejo vse, kar treba za takojšnjo ustanovitev te šole; izreka tudi, da je potrebno, sporedno storiti vse, kar treba, da se enaka šola čim prej ustanovi tudi v Trstu. G. Sanzin dež. posl. iz Trsta. vpraša, v kakšnem stadiju je stvar glede višje trgovske šole v Ljubljani, ker se nekoč (v »Slovencu«) nami-gava, da je trgovska zbornica kranj-ska kriva, da nimamo še te šole.

Gosp. Ulčakar, je odgovoril: Ideja za ustanovitev te šole je izšla iz trgovske zbornice, ki je storila

vse, kar je mogla in sama dala do-slej 70.000 K v ta namen ter se obrnila za prispevke na mestno ob-čino ljubljansko, deželo in državo. Ljubljana je obljubila podporo, tudi dež. zbor je zavzel svoje stališče, dejal pa, da ne da več nego 10.000 K na leto. Država je pa rekla, da dok-ler ne da dežela, tudi ona ne da. Stvar je zdaj v rokah dežele in države.

Gosp. dr. Viktor Murnik je naglašal, da dolgotrajno odobravanje, ki je sledilo izvajanjem poročevalca, priča, kako živo čuti naše trgovstvo potrebo trgovskega šolstva, zlasti višje trg. šole v Ljubljani. Dejstvo, da je ta šola soglasna zahteva vseh naših trgovcev, bo gotovo opora trgovski in obrtniški zbornici pri njenem prizadevanju, doseči jo. Ve-selo znamenje je, da se je tudi pri nas spoznala potreba šolske izobrazbe sploh in zlasti za razvoj trgovine do višjih in najvišjih stopenj. Tudi za trgovca velja izrek: teorija je brus in praksa je nož; ali kaj postane iz noža, če mu manjka brusa! Na Nem-skem že mislijo na to, da bi se usta-novile celo devetrazredne trgovske šole, tam hodijo tudi že samostojni trgovci v šolo izpopolnjevati si teore-tično znanje. Tudi v Avstriji se že čujejo glasovi, naj bi se s primerno ureditvijo šol omogočilo samostojnim praktičnim trgovcem seznaniti se z novimi stvarmi, ki se nikjer tako hitro ne pojavljajo kakor na polju trgovine in industrije. »Ne vem, čigav duh je širnej, bi moral biti širnej, nego duh pravega trgovca«, je že pred 100 leti rekel Goethe. To velja tembolj danes, velja tudi za nas Slovence, ki se ne smemo obdati z nekim kineškim zidom proti osta-lemu svetu. Nedostatek trg. šolstva v resnici ustvarja zid okoli nas, stoji pa pravzaprav le za nas ter omogoča le tem uspešnejše delovanje in širši delokrog tuji trgovini. Ali kakor je važno šolstvo, ne bi smeli iz nemar pustiti tudi ne drugih prilik, ob ka-terih se je moči zlasti tudi samo-stojnemu trgovcu česa naučiti. Na eno tako priliko opozarja govornik, na razstavo, ki jo praška trgovska in obrt. zbornica priredi sicer leto v Pragi. Na razstavi smejo sicer raz-staviti samo v okraju te zbornice na-stanjena podjetja. Ali vendar bo ve-lika, kakor je ni bilo v Avstriji večje od svetovne razstave na Dunaju leta 1873. Zakaj okraj praške zbornice je eden največjih v Avstriji. Ima dva milijona prebivalcev, obsega 110.000 obratov, ki plačujejo 11 milijonov K pridobine na leto. Zastopane so tu vse važne produkcijske stroke, cela vrsta jih je na prvem mestu v Av-striji, mnogo jih nima sebi enakih v celi Evropi. Udeležba razstavljalcev bo ogromna, že meseca junija je bilo 2000 prijav. Govornik navaja še druge zanimive podrobnosti ter poudarja veliko instruktivnost te razstave. Za nas Slovence je tem pomembnejša in podučnejša, ker bo razstava v pretežni večini češka. V tem okraju je 2000 tovarn, med njimi celih 1750 čeških. V poljedelski veleindustriji, v srednji trgovini in industriji imajo Čehi ve-liko večino, v mali trgovini in obrti gospodujejo skoro izključno. Le naj-večjih industrijskih in trgovskih obratov je 3/4 nemških in 2/4 čeških. Na razstavi bomo videli kako ogromno narodnogospodarsko delo je izvršil žilavi češki narod v kratkih deset-letjih — sijajen vzgled nam Sloven-cem! Govornik upa, da ima prav, če reče: organizirati kar nevejči obisk te razstave tudi s strani našega tr-govstva, bi bila prehrvalna naloga predvsem društva »Merkurja«. (Ži-vahno odobravanje).

Gospod dr. Majaron je izjavil, da se je ta shod priredil brez stran-karskih namenov in naj se to tudi od gotove strani ne bo verjeti. Vendar ga pa debata o višji trgovski šoli sili, da izpregovori politično besedo, ker bi se napačno tolmačilo, če bi ravno on kot poslanec trgovske zbor-nice molčal. Dejalo se bo namreč, da je liberalna obstrukcija kriva, če je višja trgovska šola običala v deželnem zboru, in se zaradi tega nima šole popraševati po vzrokih. Toda imamo tudi klerikalno obstrukcijo in treba je vendar pomisliti, kakšnega značaja je ta in kakšnega ona. Samo konsta-tirati hočem to, ne pa polemizirati. Klerikalna obstrukcija je koj v prvem zasedanju deželnega zbora pričela s stališča: najprej volilna reforma, potem šele dnevni red. Dotakrat smo po-znali le obrambeno obstrukcijo kot sredstvo, s katerim so manjšine pre-prečevale, da bi se nekaj sklenilo, kar jim ne more biti prav. Nova pa je bila klerikalna obstrukcija, ki je hotela z obstrukcijo izsiliti nekaj predvsem in izključno s tem, da ni dopustila rednega delovanja niti rešitve najnuj-nejših potreb, ki kakor na pr. višja trgovska šola niso z volilno reformo v nikaki zvezi. Ta obstrukcija je tra-jala štiri leta. Potem je prišla lanske leto liberalna obstrukcija, ta pa s tisto upravičenostjo, s katero se stranke branijo vsakega nasilja. In nasilje, krivičnost prve vrste je bila volilna

reforma, ki se je predložila z jasnim namenom, da se če treba tudi s silo uveljavi. Ta volilni načrt je bil krut napad na dosedanje meščanske volilice in torej na trgovske ter obrtniške interese, in narodno napredna stranka, kot zastopnica mest in trgov, je bila dolžna in zavezana pred svetom in zgodovino, da odvrne ta nečuvni napad. Naša obstrukcija je bila obram-bena in ima zategadelj moralno pod-lago, osobito ker se omejuje na kon-kretno stvar, dočim smo mi bili vedno pripravljeni reševati vse druge de-želne zadeve, bodisi tega ali onega značaja. To je tedaj razloček, ki sem ga v tej debati moral, a tudi hotel le konstatirati. (Burno ploskanje) — Pri glasovanju je bila resolucija sprejeta soglasno.

O koristi trgovske organizacije je govoril gosp. Leopold Fürsager, trgovec iz Radovljice. Kake važnosti je organizacija, se vidi zlasti pri de-lavcih, pred vsem pri železničarjih. V združenju je moč. Slovenske trgovs-ke organizacije pred 10 leti še ni bilo nič, danes pa imamo »Merkurja« v Ljubljani, pa tudi v Celju, Gorici in Trstu trgovska društva, ki delujejo roko v roki, da pridobe njih člani na veljavi in upoštevanju. Slovensko trgovstvo se mora utrditi na denarnem polju in tudi misliti najustanovitve slovenske industrije, da ne bo slo-venski trgovec vedno kupoval pri tu-jih. V ta namen naj bi se osno-vale akcijske družbe z omejeno za-vezo za izdelovanje blaga. Slovenske trgovske organizacije naj bi imele po vsem Slovenskem zaupnike, ki naj bi dajali pojasnil in nasvetov, kje se da ustanoviti kaka trgovina, ki bi jo naj prevzel Slovenec. (Odobravanje).

(Konec prihodnjic.)

Iz parlamentarnih klubov.

Dunaj, 20. oktobra. V torek se zbere prvi češka zveza, da se po-svetuje o tem, kako stališče naj zav-zamejo češki poslanci napram nagodbi in vladi. Posvetovanja bodo trajala več dni, a od izida bo odvisno, ali ostaneta dr. Fort in dr. Pacák še nadalje v ministertvu. Pri teh kon-ferencah pa se tudi odloči, ali je mo-gočo združitev čeških agrarcev, kato-liških Mladočehov in Staročehov.

Lvov, 20. oktobra. V poljskem klubu so se zgodile večje spremembe. Demokratje, ki so bili dosedaj raz-cepjeni v tri frakcije, so se združili v demokratsko »unijo«, ki šteje 30 članov ter ima potentakem v klubu večino. Vodstvo prevzame poslanca Glabinski in Petelenc.

Nagodba

Brno, 20. oktobra. Trgovsko-politična centrala združenih trgovskih in obrtnih zbornic in centralna zveza avstrijskih industrijev sta imeli več-raj prvo plenarno sejo izza obstoja. Med drugimi sta bili zastopani tudi trgovski in obrtni zbornici iz Grada-c in Trsta. Po dolgih razpravah se je sprejela resolucija, v kateri se sicer pozdravlja sklenitev nagodbe, toda izreka obenem, da vsebina ne more zadovoljiti na vse strani. Zvišanje kvote za 20% tudi zelo zaostaja za upravičenimi zahtevami Avstrije. Užitenjska davščina je za Avstrijo čimdalje slabša, poraba carine za skupne izdatke je obremenitev Av-strije, vrhutega pa ostanejo ogrski papirji še nadalje oproščeni avstrij-skega rentnega davka. Vkljub vsem tem nedostatkam pa se izreka reso-lucija odločno za to, naj parlament sprejme nagodbo, ker se je treba go-spodarski politiki v Avstriji pripraviti na eventualnosti za bodočnost.

Budapešta, 20. oktobra. Nova Lajoš-Košutova stranka, ki bo štela 18 do 19 poslancev, bo tvorila s 25 poslanci nemadžarskih narod-nosti in 40 hrvaškimi delegati prav ugledno opozicijo proti nagodbi in zvišanju kvote. Vkljub temu pa se ni bati za nagodbo, ker so že dosedaj poslanci vseh strank izrekli, da se ne sme obstruirati.

Splošna volilna pravica na Ogrskem.

Budapešta, 20. oktobra. Pos-lanci nemadžarskih narodnosti so sklenili s socialno demokratičnimi po-slanci zvezo, da se bodo v bodoče skupno bojevali za splošno in enako volilno pravico.

Björnson in grof Apponyi.

Dunaj, 20. oktobra. Na znano pismo slavnega norveškega pesnika Björnstjerne Björnsona je odgovoril ogrski naučni minister grof Apponyi, da pride v bodoče na mednarodno mirovno zborovanje »s povzdigneno glavo.« Na to oholo izzivanje je od-govoril blagi Björnson s prečim sar-kazmom v pismu, ki ga je priobčila »N. Fr. P.« Grof Apponyi je izdal šolske zakone, ki se dajo raztegati tako, da je mogoče vse nemadžarske narodnosti zadušiti. Otroke od mate-rinega jezika odtrgati je isto, kakor jih odtrgati od materinih prsi, a to je zapovedal grof Apponyi s povz-

digneno glavo Pod takimi zakoni hodo še bolj basali živinske vozove na železnica s tisoči raztrganih in izstradanih izseljencev. Otroci se ni-česar ne nauče, ker je madžarsčina težka, a drugača se ne uče, tako da ima Ogrska največ analfabetov v Evropi. Cerkve so prazne, ker se pri-diguje madžarsko. Slovaški učni in znanstveni zavodi se zapirajo, pre-moženje pa konfiskuje (med tem tudi darilo cesarjevo). In vse to gleda grof Apponyi s povzdigneno glavo.

Odgoditev srbske skupščine.

Belgrad, 20. oktobra. Skup-ščina se je odgodila do 4. decembra. Pri čitanju dotičnega kraljevega ukaza je opozicija hrupno protestirala ter klicala za dr. Pašićem: »Proč s Pašićem!« Med radikalc in vladinovi je nastal nato hud prepir ter so se vz-digali stoli. Popoldne so imele vse opozicijske stranke sejo ter so sklenile, protestirati v skupnem ma-nifestu proti odgoditvi skupščine.

Odgoditev skupščine je bil pred-lagal ministrski svet kralju z moti-vacijo, da je treba dobiti vladi mir-nega časa brez vplivov in pritiskov, da nadaljuje trgovinska pogajanja z Avstrijo.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 21. oktobra.

— Pravosodstvo v službi politi-ke. Pred okrajnim sodiščem v Celov-cu sta imela pred kratkim dva Slo-venca civilno pravdo. Vsak je imel svojega slovenskega odvetnika. Naravno je, da sta odvetnika zahte-vala, naj se razpravlja slovensko, zla-sti ker stranki nemščine nista bili ve-šči. Toda sodni tajnik Jantsch je to zahtevano zavrnil in odredil nemško razpravo. Svoj tozadevni sklep je utemeljil, da se svoj čas izdane jezi-kovne odredbe nanašajo samo na ka-zenske, ne pa tudi na civilne zadeve, vobče pa te odredbe sploh niso obve-zne, češ, da se niso zakonito razgla-sile. O jeziku strank in njih zastopni-kov pred sodiščem je potentakem merodajen še vedno § 13. splošnega sodnega reda z dne 2. maja 1871., ki ni bil nikdar razveljavljen, ki določa, da se imajo stranke posluževati v svojih govorih jezika, ki je v de-želi navaden. Kateri jezik pa je v deželi navaden? V tem slučaju se mora smatrati za jezik v deželi nava-den samo tisti, v katerem občujejo deželne avtonomne oblasti, to je koroški deželni zbor in deželni odbor. Ker pa se to ne godi, jena Koroškem smatrativ deželni na-vadnim jezikom le jezik teh oblastev, to je nemšči-no. Da prebivajo na Koroškem Slo-venci, bolje »Wenden« ali »Win-dische« ne bo nihče tajil, vendar pa se njih jezik razlikuje od pi-sneslovenščine, kijo govo-re slovenski odvetniki. Slovensko prebivalstvo tudine razumetega jezika. Popolnoma brezmiselno je torej razpravljanje v jezi-ku, ki je strankam samim tu-j... Slovenski jezik od obstanka zahodno gališkega sodne-ga reda in patenta iz l. 1854. ni bil nikdar v navadi pred tika-j-sim in krajnim sodiščem... Tako se glasi salomonska razsodba, s katero bi se naj za vedno odpila sloven-ščina izpred sodišča v Celovcu. Iz vsega sklepa veje ne duh objektivno-sti, nepristranosti in pravičnosti, am-pak duh fanatizma in skrajnega so-vraštva proti slovenskemu jeziku. Ker ni veljavnih, modernih zakonitih določb, ki bi zabranjevala rabo slo-venskega jezika pred koroškimi sodi-šči, so izkopali 126 let stari paragraf iz poznabnosti, da z njim izpode slo-venščino izpred sodišča! Zares klasi-čno! Z zakoni, ki so bili izdani pred 126 leti, ko o ravnopravnosti jezikov niti govora ni bilo, ko vobče še ni bi-lo nobenega narodnostnega gibanja, ubijati pravice slovenščine, dasi so vsi taki in enaki zakoni eo ipso bili razveljavljeni s § 19. državnih temeljnih za-konov, ki jamči vsakemu jeziku popolno ravnopravnost v uradu in šoli, to je pač mogoče samo na Koroškem, v deželi brezpravnosti! Im-pertinentno pa je, da si sodni tajnik Jantsch drzne v uradnem spi-su nazivati Slovence »Wind-sche« ter trditi, da koroško sloven-sko prebivalstvo ne razume književne slovenščine in da mu je vobče ta je-zik tuj! Vprašamo, ali spadajo takš-ne, nesporno politične ekspek-toracije, ki so zgolj iz-bruh slepe politične stra-sti in bolne fantazije, v sodni spis, ki bi se moral v vsa-kem oziru odlikovati po absolutni ob-jeektivnosti, nepristranosti in pravi-čnosti! Ali bodo slovenski poslanci molčali na takšne

(Dalje v prilogi).

držne impertinentne atentate na pravice in čast slovenskega jezika! Pričakujemo z vso gotovostjo, da spravijo končno to zadevo v razgovor v parlamentu ter napravijo enkrat za vselej konec prenesnosti in nesramnosti nemških sodnih uradnikov na Koroškem!

— **Napreden list na Koroškem.** Nedavno tega je prišlo v javnost, da ustanove koroški rodoljubi nov slovenski časopis, ker je začel »Mir« povsem v klerikalno strankarsko strujo. »Mir« registruje to vest in pripominja: »Ko bi bili gospodje liberali malo več delali za list in za narod, lahko bi bil list še v starem tiru, in če bi bili delali še malo več, bi morali »klerikalci« biti tisti rodoljubi, ki bi ustanavljali nov časnik. Te besede zvane precej resignirano, vidi se gospodom, ki imajo v rokah »Mir«, da so v precejšnjih skrbih radi koroškega naprednega lista; vedo pač dobro, da bo jim ta list izpodjedel precej tal na Koroškem, ker slovensko ljudstvo daleč ni tako klerikalno, kakor so ga doslej v javnosti slikali. Da je vest o naprednem listu za Koroško precej deprimirujoče vplivala na Podgorca in njegovo družbo, dokazuje najnovejša številka »Mira«, ki je dosti manj klerikalno agresivna, kakor njene predhodnice, ki jih je v prvem »navdušenju« uredil Valentin Podgorc. Gospodje okoli »Mira« se za sedaj še tolažijo, da vest o novem listu morda ni resnična, pišejo: »Ni še prav verjetno, da se list ustanovi.« Ne maramo slepomišiti, zato si ne moremo kaj, da bi jim ne razdejali te »dobre vere« in jim ne vzeli edine tolažbe. Povemo torej odkrito in jasno: List prične izhajati v kratkem, tiskal pa se bo v Kranju.

— **Sveto pismo v politiki.** Kadar teče klerikalnem vodu v grlo, zateko se posebno radi k veri, katero imajo že itak vedno na jeziku, zlasti pa k svetemu pismu in njegovim citatom. Ker klerikalna politika v Trstu in okolici nikakor neče obroditi tistih sadov, kakor jih žele ondodni klerikalci, ki se doslej rekrutirajo le iz par fanatičnih mladih duhovnikov pod vodstvom škofa Nagla, so se istakto zatekli k svetemu pismu in tržaski »Novi list« oznanja boj vsem »sovražnikom svete vere«. Pravi, da ima prav, ker je že Krist rekel: »Prišel sem, da zanesem ogenj na zemljo in kaj želim drugega, kakor da se užge?« — »Ne mislite, da sem prišel, da prinsem mir na zemljo; nisem prinesel mira, ampak meč. Kajti prišel sem, da ločim človeka od očeta njegovega in hčera od matere njene.« — »To so vodilni nauki tržskega klerikalizma. Krvav boj vsemu, kar ni do kosti klerikalno, pa če prav trpi rodbinska sreča, čeprav je vsled tega nesrečnih sto in sto oseb. Klerikalizem mora doseči svoj cilj, če tudi mora priti do njega čez krvava trupla. Zares vzvišeno in plemenito! Da ne bodo klerikalci dobesedno izvrševali Kristovih naukov, bodo pač skrbeli ljudje, ki imajo še toliko samostojnosti v sebi, da se ne podvržejo vsaki komandi, ki pride iz klerikalnega tabora.

— **Iz učiteljskih krogov.** Piše se nam. Razmere na deželi so postale neznozne za učiteljstvo. Klerikalci so se prav divje zaglajali v napredne učitelje, ker dobro vedo, da jim je ravno značajno učiteljstvo tista ovira, da ne morejo popolnoma doseči svojih umazanih namenov. Neverjetno pa je, da šolske oblasti prav nič ne ščitijo svoje podložne učitelje, ampak jih sami izročajo na milost in nemilost najzagrejenim nasprotnikom. Nismo se mogli prečuditi, ko smo te dni brali, da je okrajni šolski svet izvolil župnika v Rudniku krajnim šolskim nadzornikom. Da je kaj takega mogoče, to pa presega že vse meje. Župnik hujša že več let ljudstvo proti šoli in dela šolskim oblastim vse mogoče ovire, da se šola ne more razširiti, akoravno je tako nujno potrebno kot menda nikjer na Kranjskem. In takega notoričnega sovražnika šole imenuje c. kr. šolska oblast šolskim nadzornikom. Pojasniti nam ta škandal, zastopnika učiteljstva. V imenu ugleda šole pa prosimo, da c. kr. okr. sol. svet takoj imenuje novega šolskega nadzornika, oziroma, da razpusti ves krajni šolski svet. Kar se godi v Rudniku vsled hujskanja župnika, to presega že vse do sedaj znane skandale kraj. šol. svetov.

— **V Celju samoslovenske napise!** Državno sodišče je izreklo v petek, dne 18. t. m., svojo sodbo o famoznem »ukazu« celjskega mestnega urada, oziroma sedanjega uradnega predstojnika, zloglasnega dr. O. Ambroschitza. — Mi nismo dvomili ni trenutek, da ta »schillererlass« ne more obveljati, ker mu manjka prave podlage in ker je sploh proti enakopravnosti slovenskega jezika v dvojezični deželi štajerski! — Slovenci so v Celju davkoplačevalci, ko

drugi meščani, vrhutega si ne dajo kratiti kot posestniki lastninskih svojih pravic. Državljanji druge vrste pa vendar ne morejo biti; kar je dovoljeno državljanu Nemcu, tisto mora biti dovoljeno tudi državljanu Slovincu! Zato pa naj v Celju vse, kar slovensko čuti, to tudi na vnanje kaže. Vsi slovenski trgovci, gostilničarji, obrtniki, advokati, vsa društva in podjetja slovenska: **ven s samoslovenskimi napisi!** Do koga hočete še imeti obzirnosti? Kakšno obzirnost pa imajo Nemci do vas? Čisto nobene! Oni vas Slovence ignorirajo, kajti vašega jezika javno nečejo priznati; to kažejo s svojimi samonemskimi napisi! Zato pa: povsod med Slovence samo slovenske napise in nobenih dvojezičnih! Klin s klinom! Kažimo Slovinci, da se spoštujemo sami ter da tudi znamo, kakor Nemci. Mi brez Nemcev lahko shajamo, a Nemci brez nas ne! To dejstvo naj se upošteva, pa posledno, — in kmalu se bodejo kazale posledice... Le naša popustljivost, da ne rečemo tozadevna nebriznost, je zakrivila, da so ljubeznivi naši »nemški« someščani postali tako brezobzirni in prevzetni, ter da mislijo, da so inferijorni »bin-dišarji« le zato, da jim nosijo denarje in jih redé, dočim bi bilo ravno nasprotno na mestu. Zato pa, Slovinci, kažimo, da smo si svesti svoje veljave in svojih pravic! Ne pustimo dalje zapostavljati našega jezika tudi v prometnem življenju, marveč krepko ga ščitimo povsod in vsikdar! — Ni vrag, da bi oholih svojih nasprotnikov ne ugnali, ako neizprosno in dosledno gremo svojo pot. Radi bodo odjenjali, verjemite, prav radi, še bog, če bodo smeli. In odjenjati bodo morali, ako bodo sploh še hoteli živeti med nami in z nami. A treba jih je ukrotiti! Dosti časa so nas mrevarili, odslej bodi to narobe.

Radikalec.
— **Sestanek vesoljnega avstrijskega ljudskega učiteljstva na Dunaju.** V soboto, dne 2. novembra t. l., se snidejo ljudski učitelji vseh dežel naše Avstrije na Dunaju, da glasno izrečejo želje svoje glede poglobljene gnutih svojih razmer. Vsako učiteljsko društvo in slednja učiteljska zveza naše države pošlje vsaj enega delegata k temu sestanku, ki se bode vršil ob 10. predpoldne v »Josefssaal des Lehrhauses, VIII., Josefsasse 24«. Vse učiteljstvo širne naše Avstrije, ne glede na narodnost, vero in politično prepričanje, bode tudi tu solidarno zbrano. V tem pogledu Avstrija takega sestanka še ni videla! Moč organizacije se pač ni mogla sijajneje manifestovati, nego s tem, da se je pri nas v poliglottni in politično tako razcepljeni Avstriji mogel sploh uprizoriti tak sestanek. Mi mu želimo kar največ trajnega uspeha!

— **Slovenskim in hrvaškim učiteljem!** Ob sestanku vsega avstrijskega ljudskega učiteljstva na Dunaju se snidejo v petek, 1. nov. t. l., vsi slovenski in hrvaški odposlanci ob 9. zvečer na »Wiedner Hauptstrasse, hotel »Zur grünen Weintraube«. Ničče naj ne izostane! — Treba bode o marsičem se pogovoriti. Resno moramo razmišljati o ustanovitvi »Avstrijske slovenske učiteljske zveze«! Učitelji vseh slovenskih plemen avstrijskih bodo to pot navzoči na Dunaju. Prilika krasna, ne zamudimo je! — Nemški avstrijski učitelji so že združeni v svojem »Deutsch-österreichischen Lehrerbund«. Nujna potreba je, da se sklopimo slovenski učitelji tudi v skupno združbo. Potem ni ovire več v vesoljno zvezo vsega avstrijskega ljudskošolskega učiteljstva! In dokler ta ni oživotvorjena, tudi naša organizacija še ni popolna! Zato pa vsi budni na krov!

— **Kaj pa bode z Mariborom?** Piše se nam od Drave: Zastran slovenskih napisov v Celju je govorilo jasno državno sodišče. Celjani vedó, pri čem da so. — In mi mariborski Slovinci?! Nam-li mar ne velja isto?! Sigurno! Zato pa na dan s slovenskimi napisi! Mi smo tudi v dvojezični Štajerski! Mi imamo tiste državljanske pravice, ko domišljavi naši Nemci! Maribor je na slovenski zemlji in tu smo Slovinci enakovredni. Kar tem velja, to velja tudi nam! Zato pa ponažimo v stran in odločnost na dan!

— **Zakaj se me zida v Rudniku nava šola?** Po lastni izpovedi ondotnega župana, ki je največji prijatelj župnikov, je zidanje šole res nujno potrebno. To sprevidijo vsi župljani, da se jim godi velika škoda, ker otroci ne bodo nič znali, ali svojega župnika pa tudi ne morejo zapustiti. Župnik je sklenil razširjenju šole nasprotovati, zato bo vztrajal pri tem. Nasprotoval bo, dokler bo sploh mogel, ker drugače bi preveč trpel njegov ugled. Župnik jim je rekel, da se šola ne bo razširila, a učitelj je rekel, da se bo. Kam pa pridemo, če bo učiteljeva beseda več veljala ka-

kor župnikova?! Gotovo zgubimo župnika, če bomo prisiljeni, da bomo morali zidati. Ni res ponižen ta župnik? Prav kakor On, kojega namestnik se upa imenovati. Ali ni to narobe svet?! Kaj takega je le pod Jegličem mogoče.

— **Z ozirom na notico »Klerikalno nasilstvo.«** v kateri se med drugim pravi: »In vendar so kmetje tega učitelja, ko se je po svoji uradni dolžnosti udeležil seje krajnega šolskega sveta, dejansko napadli in ven vrgli« nam pojasnuje g. A. Potočnik, učitelj v Retečah, da je samo en ud krajnega šolskega sveta skočil proti predsedniku, mu s pestjo žugal, in ko je g. učitelj moža posvaril, naj se dostojno vede, zagnal proti njemu, ga tikal in nad njim vpil, zakar pa mu tudi ne odide zasluženo plačilo.

— **Prijateljski sestanek,** ki ga je priredilo trgovsko društvo »Merkur« na čast I. vseslovenskemu trgovskemu shodu večeraj zvečer, je privabil toliko narodnega občinstva, da je bila polna Sokolova dvorana z galerijami vred. »Merkur« je s svojim pevskim zborom pod vodstvom gosp. Sachsa preskrbel lepo petje, društvena godba pa ostalo muzikalno zabavo. Izpogovorile so se pa tudi napitnice, ki so bile vse navdušene, večkrat burno aklamirane. V imenu pripravljalnega odbora je prvi govoril gospod dr. Majaron in pozdravljal zbrano družbo, katere velik del je bilo narodno ženstvo, nadalje vnanje goste trgovce, osobito pa poročevalce na shodu gg. dra. Tuma, Ulčakarja in Smrtnika; nazdravil je končno na trgovsko srečo naše domovine. G. dr. Murzik je v imenu ljubljanskega Sokola pozdravil trgovce, poudarjajoč, da je nekaj skupnega med trgovskimi in sokolskimi cilji: trgovci množijo narodovo blago, dohodke, kapital, pa tudi Sokolstvo množi narodov kapital: njegove telesne moči, njegovo delavno silo, vztrajnost in energijo. G. posl. dr. Tuma iz Gorice je v daljšem govoru iskreno razlagal, kako je prišlo do sedanjega, pravega našega slovenskega shoda, našega trgovskega stanu, ki je po svoji duši napred in svobodomiseln in ki lahko skrbi, da se politične stranke morajo ozirati nanj; napil je samoraslemu slov. trgovstvu. G. Pletovar, podpredsednik celjskega trg. društva, je želel v trg. stanu več bratstva, demokratskega duha in drugih sokolskih lastnosti ter nazdravil ljubljanskemu Sokolu in njega starosti dru. Iv. Murniku. G. ravnatelj Ulčakar iz Trsta je dovtipno govoril o znakih boga Merkura in napil trgovskim sodružnikom. Zahvalil se je za trg. sodružnik G. Obilčnik, ki je kot koroški Slovenec poudarjal veliki pomen narodne trgovine za okrajne Slovence in napil napredku v tej smeri. Končno je g. Rebek, predsednik obrtnega in delavskega društva v Celju, izražal zadovoljnost s tako lepo vspehim trg. shodom, ki ga noben udeležencev ne pozabi, in iskreno priporočal, da se čimprej skliče v Ljubljani tudi vseslovenski obrtniški shod. — Med tem se je razvila lepa živahnost v celi družbi, ki je okoli polnoči prešla v plesno veselje. Gostje so društvu »Merkurja« tudi za ta večer izrekli vrlo priznanje. Vino je imel »Merkur« od najboljših slovenskih vinskih trgovcev gg. Lenčeta, Juvančiča in Zajca v svoji režiiji, za dobro pivo in izborna jedila je pa skrbel restavratore G. Kržišnik, ki je znova pokazal, da je ob vsaki priliki docela na svojem mestu. Pohvalno moramo omeniti, da se je za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo precej denarja in da so se plačilni listki v namen te družbe po hvalevredni inicijativi restavratereji prav pridno spravljali v denar. Gostje naj zahtevaajo po vseh gostilnah te plačilne listke!

— **Na lovu za obrtniki.** Včeraj je imela v »Unionu« zborovanje klerikalna obrtniška obrambna zveza, kateri poveljuje znani pasar Kregar. Šlo se je za ustanovitev obrtniške kreditnega društva. Zborovanja se je udeležilo kakih trideset mož. Povabljeni so bili na ta sestanek seveda samo zanesljivi klerikalni pristaši. Glavno besedo pri zborovanju sta imela kolar Anžič in Kregar, ki sta na vse pretege hvalila nov, pod patronanco klerikalne »Združbene zveze« se snujoči zavod. Če bi bilo verjeti njih hvalosplovom, bi obrtnikom na Kranjskem s tem zavodom napočila zlata doba, zakaj novo kreditno društvo jim bo pod najlažjimi pogoji dajalo na razpolago denarja, kolikor bodo hoteli. Ko je bilo hvalisanja konec, so določili, da mora vsak obrtnik, ki pristopi k društvu, plačati 2 K pristopnine in delež po 100 K. Čim bo obrtnik to plačal, bo imel kredit. Kakšen bo ta kredit, tega iz previdnosti niso povedali, ker bi sicer morali priznati, ako bi hoteli govoriti resnico, da bo moral vsak obrtnik napraviti križev pot od Poncija do Pilata, preden se mu bo dovolilo par kron kredita. Na zadnje so se vršile volitve. Za predsednika je bil izvoljen znani prifrknjeni kolar Anžič, za

tajnika Franc Past, v odbor pa Kregar. To je torej tista troperesna deteljica, ki bo rešila kranjskega obrtnika smrti in pogina in mu zagotovila že na tem svetu pravi pravcati raj! Najboljša reklama za novo kreditno društvo je nesporno firma Anžič-Past-Kregar. Ti možje so znani že dovolj vsakomur, zato si bo vsak zavedni in pošteni slovenski obrtnik desetkrat premislil, predno se bo dal vpreči v voz Kregar-Past-Anžičevega kreditnega zavoda! Na te limanice se bo k večjemu vjel kak neumen kalin, zaveden obrtnik pa gotovo nobeden!

— **Petje na I. državni gimnaziji v Ljubljani** bo poučeval suplent g. dr. Pavel Kozina, ker je koncertni ravnatelj g. Matej Hubad odložil to službo. Izreče se mu zahvala za vneto službovanje.

— **Šolske vesti.** Absolvirani učiteljski kandidat Josip Rosický je imenovan za provizoričnega učitelja v Kočevju, dosedanjí pomožni učitelj na tej šoli Robert Herbe pa premeščen v Staro Loko. Dosedanjí suplent v Zagorju Alojzij Kolenc je imenovan za provizoričnega učitelja istotam.

Izredno zanimiva razstava v deželni muzeji »Rudolfinu«. Na gorenjem hodniku »Rudolfina« (dohod z Bleiweisove ceste) je z dobrim okusom prirejena nadvse zanimiva razstava slik in risb znanih in slavnih starih in novodobnih mojstrov. Razstavljena pa niso originalna dela, marveč le posnetki, po originalih narejeni ne z roko in čopičem, marveč mehaničnim potom. Človek se čudi, kako je mogoče, da je tudi v boljših hišah najti še toliko nepopisno slabih, brezokusnih slik in »podobice« v času, ko se je reprodukcijaska tehnika povzpela do tolike popolnosti, da mehaničnim potom ustvari umotvor, ki je do zadnje nuanse, do najfinejših potez in do najintimnejšega tona prav tak, kakršnega je ustvaril genij mojstra. Zato je zanimiva ta razstava v dvojnem pogledu: prvič kot dokument viška reprodukcijске tehnike in drugič, ker utegne biti plodovita glede povzdige splošnega estetičnega okusa. Za primeroma majhno svoto si more sodobnik — ki mu ni dano, da bi si nabavil originale — estetično ozaljšati svoj dom s slikami in risbami, na katerih mu oko zastane z resničnim užitkom in ki mu nudijo to, kar je pravzaprav slikam na stenah namen, poezijo sredi vsakdanje življenske proze. Z ozirom na to stremljenje po povzdigu splošnega estetičnega okusa je pohvalno omeniti, da je bila vrsta teh reprodukcij sčasoma že zastavljena v izložbah ljubljanskega knjigotržca L. Schwentnerja. Razstava v »Rudolfinu« pa zistematično kaže v obilem številu posamezne vrste reprodukcijске tehnike. Vsa moderna reprodukcija se naslanja na fotografijo. Če se s pomočjo razjedljive tekočine fotografija prenese na bakreno ploščo, dobimo heliografuro, t. j. enobarvne posnetke oljnatih slik. Če teh posnetkov ne tiskamo na roko, marveč na stroj, (kar znači velik tehniški napredek), jih imenujemo intagliotiske. Faksimilegravure so mnogo-barvni heliografures, napravljeni tako, da nanesemo vse posamezne barve na eno samo tiskarsko ploščo. Te vrste posnetki so dokaj dragi. Cenjeji so barvni svetlotiski, ki se napravljajo tako, da se od originala napravi toliko fotogr. negativov, kolikor barv šteje original; potem plošče, ki so vase zarisale vsaka le eno barvo, drugo za drugo natisnejo in končno slika kaže zopet spojene vse posamezne barve. Sličen je svetlotisk, samo da je eno-barven, ali čim večje število posameznih istobarnih plošč, tem finejša se dajo posamezni toni iste barve stopnjavati. Avtotipija pa se zove ona v ilustraciji najbolj razširjena manira, ki kaže sliko sestavljeno iz samih pik in črtic in ki ustvarja reprodukcije fotografiranih potom s pomočjo kovino razjedljivih tekočin. Barvna avtotipija končno zahteva slično, kakor barvni svetlotisk več posameznih plošč. Čudovito popolne so te razstavljene reprodukcije, ki niti v najintimnejšem detajlu ne zaostajajo za originalom, tako da si včasih resnično v dvomu, da-li nimaš pred seboj originala. V tem oziru specialno opozarjam na miniature. Razstavljena dela so produkt Dvornega umetniškega grafiškega zavoda J. Löwy in na Dunaju, kateremu gre nedeljena zahvala, da nudi za tako malenkostno vstopnino (20 v) toliko resnične estetičnega užitka. Razstava v polni meri zasluži mnogobrojen poset. Fr. K.

Koliko je srednješolcev na Kranjskem. V prvi razred kranjskih srednjih šol je vstopilo začetkom tekočega šolskega leta 672 dijakov, in sicer na I. državni gimnaziji v Ljubljani 136, na II. 141, na gimnazijo v Kočevju 47, na ono v Kranju 73, v Novem mestu 54, na škofove zavode v St. Vidu 129 in na realko v Idriji v St. Vidu 50, na realki v Ljubljani

129 in na realko v Idriji 42. Vseh javnih srednješolcev na Kranjskem je 2685, in sicer na I. državni gimnaziji v Ljubljani 658, na II. 444, v Kočevju 134, v Kranju 324, v Novem mestu 228, v St. Vidu 143, na realki v Ljubljani 524 in na realki v Idriji 230.

Osnovanje novega društva. Pripravljalni odbor za ustanovitev »Društva c. kr. davčnih uradnikov dodeljenih davčni oblasti I. stopnje na Kranjskem« naznanja, da se vrši ustanovni občni zbor tega društva v nedeljo, dne 3. novembra ob 10. uri dopoldne v hotelu »Ilirija« ter vabi k najobilnejši udeležbi.

Ogenj. V Kamniku pri Borovnici je pogorel kozolec posestnika Ivana Šusteršiča. Škode je 26.000 K, zavarovalnine pa 1300 K. Zaprli so posestnika Jožefa Siveca, ker je na sumu, da je on zažgal.

Župan v Gradišču odstavljen. V Gradišču na Gorškem je vlada odstavila župana Beltramina, češ, da je njegovo županovanje nepravilno in občini v škodo.

Čudna smrtna nesreča. F. Žgavec iz Križne gore pri Vipavi je streljal na srnjaka. Ker žival ni bila mrtva, hotel jo je pobiti s puškinim kopitom. Pri tem se mu je sprožila nabasana puška in strel je šel Žgavcu v prsi, da je bil na mestu mrtve.

Roparski napad. V Skorkljah pri Trstu je v nedeljo teden neznan človek Franca Kjudra napadel in ustrelil dvakrat nanj. K sreči ga ni zadel nobenkrat.

Zadnji dežni naliv v Trstu je napravil na več krajih mnogo škode. V klet Slovence Josipa Furlana je pridrla voda in ker je bilo v sodih 19 hl novega vina ter sodi niso bili zamašeni, ker biti niso smeli, je izteklo vse vino, ko je voda sode vzdignila od tal. Ker je voda razbila okoli 70 butelj, ima Furlan 2000 K škode.

Čuden dogodek. Iz Podgore pri Gorici pišejo »Edinosti«: Ko smo te dni odhajali iz papirne tovarne v Podgori k zajtrku, šla je neka ženska v največjem naliivu med gromom in bliskom preko tovarniškega mostu iz Podgore na drugi kraj Strasič. Ko pa je prišla na sredo mostu, zagromelo je tako strašno, da smo kar ostrmeli in pri tej priči se je ubogi ženski vnel dežnik nad glavo. Prestrašila se je tako, da je vrgla goreči dežnik v Sočo, k sreči je imela še drugi dežnik pri sebi, ga hitro odprla in je v tako hudem naliivu zbežala na drugi kraj, da smo kar osupli gledali za njo. Kaj je bilo temu vzrok, nismo mogli poizvedeti, ker žena je izginila tako naglo, da ni bilo možno kaj več poizvedeti. Dežnik je gotovo imel železno palico; čudno pa je, da se ženska ni osmodila, drugače ne bi jej bilo možno tako naglo izginiti.

Obrtno gibanje v Ljubljani. Meseca septembra t. l. so pričeli v Ljubljani izvrševati sledeči obrtniki svoj obrt: Karel Gril, malo trgovino z živili in žganimi opojnimi pijačami v zaprtih steklenicah; Fran Seunig, denarno menjalnico v Kolodvorskih ulicah 28a; Virgil Carbuicchio, denarno menjalnico v Sodnijskih ulicah 1; Izidor Luznik, prodajo grozdja na Pogačarjevem trgu; Robert Parzer, mizarski obrt na Erjavčevi cesti 9; Rajko Petschnig, medicarski in svečarski obrt na Sv. Petra cesti 63; Josipina Končarjeva, trgovino s špecerijskim blagom, pivom ter žganjem v zaprtih posadah in suhim mesom v Jenkovih ulicah 3; Julijana Pavlinova, branjevski obrt na Pogačarjevem trgu; Emil Dotrič, trgovino z mešanim blagom v Prešernovih ulicah 9; Fran Beden, pekovski obrt v Gradišču 10; Ludovik Dollenz, trgovino z drobnim in modnim blagom ter pleteninami na Kongresnem trgu 14; Ivana Miklavčičeva, prodajo pletenin ter ženske in otročje izdelane obleke na Vodnikovem trgu; Edvard Grabrijan, branjevski obrt na Poljanski cesti 51; Josip Samec, malo trgovino z drobnim in galanterijskim blagom, pleteninami ter čipkami na Sv. Petra cesti 9; Viktor Pue, prodajo klobas v Šolskem drevoredu; Marija Likarjeva, prodajo piva in vina v zaprtih steklenicah na cesti na Rudolfovo železnico 16; Ivan Zajec, prodajo ponošene obleke in obuvaj; Adolf Bösz obrt stavbnih mojstrov v Beethovnovih ulicah 4. — Odglasili, oziroma faktično opustili pa so pr. m. svoj obrt sledeči obrtniki: Ignacij Knez, čevljarški obrt v Hradeckega vasi 22; Marija Danetova, mizarski obrt na Dolenjski cesti 8; Filip Kassowitz, trgovino z možgi, žensko in otročjo obleko na Resljevi cesti 3; Uroš Kršnik, malo trgovino s šampanjem na Marije Terezije cesti 12; Ludovik Fantini, prodajo drv in oglja v Ključavničarskih ulicah 5; Ivan Stritar, malo trgovino z mešanim blagom na Valvazorjevem trgu 6.

Iz gledališke pisarne. Jutri, v torek (nepar) se uprizoni prvič na slovenskem odru štiridejanska burka »Dva srečna dneva«, spisala Fr. Shhönthan in G. Kadelburg, v kateri nastopi vse dramsko oseboje in g. Anton Verovšek kot gost

Igra spada med najboljše izdelke priznane firme ter je stalno na repertoarju vseh večjih odrov.

Slovensko gledališče. Nedeljski predstavi nista dosegli samo svojega namena, t. j. nista samo zabavali, ampak sta tudi v umetniškem oziru stali na častni višini. Popoldanski „Razbojniki“ so imenitno ugajali, in odobravanje se časih ni hotelo poleči, kar je pač najboljša merilo za razpoloženje popoldanskega občinstva, ki je popolnoma napolnilo gledališče. Ga. Borštnikova in zlasti gg. Dragutinovič, Haasen in Danilo so si razdelili lovorike. — Večerni „Tat“ je presegel premijernega, kar se tiče uprizoritve, a izginil je umetniški dar s same drame. Zakaj, čim smo jo spoznali bliže, nam tudi več ne imponira. V drami je marsikaj precej vsakdanjega, kar meri samo na zunanji afekt, mnogo je nepojasnjenega ali neutemeljenega, ne, vkljub temu je blesteča in tehnično spretna zunanost tudi snoči dosegla pri nas velik uspeh. Igrali so — če mogoče — še boljše od prvič. Visoko stremi g. Haasen, in ker združuje z marljivostjo veliko dramsko inteligenco in nadarjenost, ni dvoma, da bo stopal vedno više na umetniški poti. Časten je bil nastop ostalih, gospe Kreisove, gospe Borštnikove, gosp. Dragutinoviča. Gledališče je bilo — razen lož — dobro obiskano.

Slovenska drama v Celju. Slovenskemu gledališču v Ljubljani se je že pogostokrat očitalo, da svoje delovanje preveč omejuje na glavno mesto ter da vsled tega nima značaja splošnonarodnega kulturnega zavoda. Da se temu nedostatku odpmore, je sklenilo gledališko vodstvo prirediti letos tudi predstave izven Ljubljane. Prva taka prireditev bo v nedeljo, dne 27. t. m. v Celju. Igrala se bo v Ljubljani izborna uspešna Bernsteinova igra „Tat“. Kakor se čuje, vlada v Celju in okolici za predstavo veliko zanimanje.

„Matica Slovenska“. Kot nov ustanovnik je pristopil „Matici“ gosp. Stjepan Ratlovič, učitelj v Ornem logu pri Lokvah na Hrvaškem. — Člane sprejemata v Ljubljani iz prijaznosti tudi „Narodna knjigarna“ in knjigarna L. Schwentner. Radi izpremembe v upravi ljubljanskega poverništva članarine ni pobiralo samo spomladi, ampak jo pobira naknadno tudi še sedaj.

„Radogoj“ so pristopili kot ustanovniki t-le gospodje iz Novega mesta: Lev Bloudek, c. kr. v. inženier, dr. Peter De Franceschi, okrožni zdravnik, dr. Josip Globelnik, odvetnik koncipient, Ivan Maselj, c. kr. gimn. profesor in dr. N. N.; kot letniki so pristopili gospodje: Drag. Andrijačič, lekarnar, Blaž Dolinšek, c. kr. c. kr. sodni svetnik, Vajkard Gandini, c. kr. sodni svetnik, Edmund Kastelic, trgovec, Mihael Markič, profesor, Josip Ogorevc, trgovec, dr. Robert Ogorevc, c. kr. sodni pristav, dr. Edvard Pajnič, c. kr. drž. pravdnika namestnik, Albin Poznik, c. kr. notar, Bohuslav Skalič, vinarski nadzornik, dr. Janko Šlebing, profesor, Vladimir Vojska, zasebnik; kot podporniki pa gospodje: Jurij Kozina, c. kr. sodni pristav, Anton Hočvar, posestnik, Albin Smola, c. kr. sodni svetnik, Rudolf Smola, graščak, pl. Simon Sladovič mestni župan. Pričakovati je še nadaljnjih pristopov in prispevkov. Novomeščani so pokazali, da znajo ceniti pomembnost dijaškega podporništva. „Radogojev“ odbor jim je hvaležen tem bolj, ker so priskočili društvu na pomoč v stiski.

Kdo je „novi veleodlični kapelnik“ „Ljubljane“? Sobotni „Slovenec“ je naznanil radovednem ljubljanskemu občinstvu, da je dobila „Ljubljana“ novega „veleodličnega kapelnika“. Imena tega „odličnjaka“ žal ni navedel, govori pa se, da je novi kapelnik g. Anton Svetek, finančni praktikant v Novem mestu. Ne vemo, če je ta vest resnična, nam se zdi malo verjetna.

V pokritje deficita pri „Glasbeni Matici“ je daroval g. Josip Čuček, posestnik v Knežaku, svoto 50 K.

V Litiji se pograša od 16. t. m. višji okr. komisar g. Klein. Tistega dne so ga videli iti ob 8. zjutraj v urad in potem se je odpeljal ob 9. z lokalnim vlakom v Ljubljano. Potem se nič zvedelo o njem do soboto zjutraj, ko je svoji ženi pisal iz Trsta slovo in naznanil, da se usmrti. Gospa se je peljala za njim, a do danes še ni nobenega glasu. Kaj ga je tiralo tako nepričakovano od tod in morda v smrt, javnosti ni znano. Morda se je ponovila možganska bolezen, katerega je mučila pred leti.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima prihodnje svoje redno zborovanje dne 19. novembra t. l. ob 11. uri predpoldne v prostorih okoliške deške šole v Celju.

Otvoritev I. umetniške razstave v Trstu. V soboto popoldne ob štirih je bila v Trstu v prostorih „Slovenske čitalnice“ otvorena I. umetniška razstava. Slavnosti so se udeležili: državna poslanca dr. Rybač in Matko Mandić, zastopnik oficioznega lista „Triester Zeitung“ urednik Luch, hrvaški umetnik Jozo Bužan, slovenski umetnik Jakopič, Grohar, Santel, Globočnik, Marcella in Viktor ter mnogo odličnega narodnega občinstva. Razstavo je otvoril čitalnični predsednik g. višji sodni svetnik Gabrijelčič z navdušenim govorom, ki ga je zaključil z vzklikom: „Živela naša I. umetniška razstava v Trstu, da bi vspevala, da bi ovetela!“ Razstavili so svoje slike t-le umetniki: Ivan Grohar 6 slik, Rihard Jakopič 8 slik, Matija Jama 3 slike, Matijej Stern 7 slik, P. Žmitek 7 slik, gđ. Roža Klein 3 slike, Jos. Germ 3 slike, Fr. Globočnik 4 slike, Ant. Gwaiz 8 slik, Milan Klemenčič 2 slik, Iv. Marčelja 1 kip, R. Marin 8 slik, gđ. Melita Roje 6 slik, gđ. Henrika Santel 14 slik, Saša Santel 14 slik, Hugo Viktor 8 slik in Ivan Zajc 3 kipe. O razstavi bomo demo še govorili.

Občni zbor „Podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi“ bo 11. listopada ob 7. zvečer v restavraciji Louvre na Ferdinandovi trdi v Pragi.

Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“. V službo se sprejmejo: 1 poslovođa, 2 knjigovodja in korespondenta, 1 potnik za mlo, 4 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 1 pomočnik delikatesne stroke, 2 pomočnika modne in galant. stroke, 1 kontaristinja, 1 blagajničarka, 4 prodajalke, 12 učencev. — Službe iščejo: 2 kontarista, 16 pomočnikov mešane stroke, 7 pomočnikov špecerijske stroke, 5 pomočnikov manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 16 kontaristinj, 6 blagajničark, 6 prodajalk, 2 potnika. — Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti majhni odškodnini.

Komisijonalni ogledi javnih dvoran. Kakor znano, se je vršil pred začetkom sezije po mestnem policijskem uradu v deželno gledališču komisijonalni ogled. Čujemo, da se bodo v kratkem komisijonalno pregledale tudi vse večje, javne dvorane, v katerih se vrše koncerti, javna predavanja, zborovanja, plesne veselice itd. To pa v svrhu, da se določi, kaj ima pri vsaki taki uprizoritvi v požarno-stavbno in zdravstveno-policijskem oziru za osiguranje obiskujočega občinstva pred eventualnimi nevarnostmi biti ukrenjeno. To za naše mesto novo in zahtevam moderne policijske uprave odgovarjajočo naredbo prav odkrito pozdravljamo in upamo, da dotični propisi ne ostanejo samo na papirju, marveč se jih v varnost občinstva izpolnjuje v celem obsegu. Da mora biti obiskujoče občinstvo o tem primerno obveščeno, je razumno samoubebi. Prvi tak ogled se je že vršil v soboto popoldne v „Narodnem domu“.

Ponesrečil se je danes dopoldne v Tönniesovi tovarni delavec Jakob Schwarzmann. Navedenec je na lestvi stoječ mazal pri nekem stroju kolo, katerega zobje so ga zgrabili za desno roko in potegnili k sebi. Hudo poškodbo je zadobil na glavi in hrbtu, roko pa mu je stroj tako zmečkal, da mu je bilo morali najbrže odrezati. Poškodovanca, ki je oženjen in ima tri nepreskrbljene otroke, so odpeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Nasilstvo. Danes okoli polnoči je 25 letni zidar Anton Kovač iz Podgorice pri podgoriskem županu skozi okno s samokresom dvakrat ustrelil in dve osebi k sreči le lahko telesno poškodoval, potem pa neznanom odnesel pte.

Tatvine. Prevoznikemu hlapcu Štefanu Koritniku je bil včeraj do poldne z dvorišča na Rimski cesti št. 11 ukraden črn havelok brez rokavov, vreden 23 K. — Nekemu potniku so bili včeraj dopoldne v nekem tukajšnjem hotelu ukradeni 24 kron vredni lakasti čevlji na zadrgo. — Kamnoseškemu mojstru gosp. Feliks Thomannu je bilo včeraj popoldne iz veže na Resljevi cesti št. 30 ukradeno staro „Dürkopp-Diana“ kolo, vredno 100 K. Kolo je imelo na spodnji strani sedla številko 259. Pozor pred nakupom! — Hlapcu Antonu Pleškotu je na Dunajski cesti nek uzmovič, ki je iskal dela, izpeljal suknjič in dežnik.

Nesreča. V soboto dopoldne je v Čevljarskih ulicah hlapec Jožef Javornik z vozom zadel 12 letno Antono Pokovčovo, katero je voz pahnil k zidu s tako silo, da jo je težko telesno poškodoval in so jo morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

Z blivnikom je danes ponoči naklestil po glavi hlapec Karel Klajnšek Volbenka Bonolja, ko je prišel na Dunajsko cesto št. 19 v seno spat in ga tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 50 Bulgarov in 25 Macedoncev. 18 Hrvatov je prišlo iz Prusije.

Izgubljene in najdene reči. Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, oziroma najden površnik, črn dežnik, črn moški klobuk, denarnica z manjšo vsoto denarja in kovčeg stare obleke. — Postrešček Fran Cegnar je izgubil denarnico, v kateri je imel manjšo vsoto denarja. — Predilnična delavka Frančiška Završnikova je izgubila srebrno uro s srebrno verižico vredno 12 K. — Neka dama je izgubila zlat srček, vreden 20 K. — Franc Žan je izgubil prost bankovec za 10 K.

V kavarni „Avstrija“ na Št. Peterski cesti koncertujejo danes zvečer hrvaški tamburaši, jutri pa ljubljanski sekstet na lok.

*** Drobne novice.** Grofica Zamajska živi ter je dobila njena mati, grofica Potocka, brzjavko, da se ji je posrečilo uteči banditom. Bajeta ima cela tragedija romantično ozadje.

— Princesinja Monika se izroči draždanskemu dvoru dne 30. t. m. Mati Toselli se baje neprestano joče, ako se spomni na ločitev.

— Strajk v gledališču. Zbor, orkester in tehnično osebje nemškega gledališča v Pragi štrajka. — Krügerjev grob v Johannesburgu je nekoč onečstil.

— Bolgarsko sobranje je sklicano na dan 28. t. m.

Telefonska in brzjavna poročila

Dunaj 21. oktobra. Trgovinski minister Foit se je danes vrnil semkaj. Jutri zvečer imajo češki poslanci zborovanje, na katerem se ima odločiti usoda ministrov Pacaka in Foita. Debatna brez dvoma jutri še ne bo končana, marveč bo trajala par dni. Če se na tem zborovanju posreči položaj razbistriti, je zelo negotovo. Oba ministra sta vsak trenutek pripravljena, odložiti svoje portfelje.

Dunaj 21. oktobra. Predsednik trgovinske in obrtne zbornice praške Vohanka je prispel semkaj. Sodi se, da je določen za naslednika trgovinskemu ministru dr. Foitu.

Dunaj 21. oktobra. Kriza v zadevi obeh čeških ministrov dr. Foita in dr. Pacaka se je znatno poostila. Odločitev v tem vprašanju mora pasti še ta teden.

Dunaj 21. oktobra. V torek imajo vse češke stranke skupno sejo, na kateri se bo razpravljalo 1. o skupnem češkem klubu, 2. pa o stališču čeških strank napram vladi, odnosno obema češkima ministroma in o nagodbi. Deluje se na to, da bi se ustanovil klub, v katerega bi vstopili vsaj Mladočehi, agrarci in klerikalci. Ako se to ne posreči, je demisijska dr. Foita in dr. Pacaka neizogibna.

Dunaj, 21. oktobra. Ob enajstih ponoči je napadlo 40 nemških nacionalcev administracijo tukajšnjega češkega dnevnika. Vdrl so v notranje prostore, razbijali tiankaj, pljuvali na administracijsko osebje in mu grozili z revolverji. Prišlo je do spopada, v katerem je bilo ranjenih več Čehov. Policijske seveda ni bilo nikjer, da bi preprečila divjaštvo. Vodja napada je bil neki inženir Wassermann, ki so ga kasneje prijeli na „Schottenringu“.

Dunaj, 21. septembra. O cesarjevi bolezni se je izdal buletin, v katerem se naglašja, da so se kataralni pojavi zmanjšali, da je mrzlica izginila in da se je apetit zopet povrnil. Cesar je vso noč lahko in mirno spal in je vstal danes zjutraj ob navadni uri. Splošno zdravstveno stanje je povsem povoljno. Vesti, da se bo cesar šel zdraviti na jug, niso utemeljene.

Dunaj, 21. oktobra. Zdravstveno stanje cesarjevo je dosti boljše; mrzlica je docela ponehala, moči so se povrnila in tudi apetit je boljši; kašelj še ni docela ponehal. Danes zjutraj je cesarja posetila nadvojvodinja Marija Valerija. Poskusi, cesarja pregovoriti, da bi se šel zdraviti na jug, so ostali brezuspešni.

Dunaj, 21. septembra. Ravnatelj zemeljske kreditne banke Tausig je bil danes pokopan. Vse svoje premoženje, ki znaša več 100.000 kron, je zapustil samostanu usmiljencev.

Belgrad, 21. oktobra. Včeraj je priredilo nekaj dijakov demonstracijo radi odgoditve skupščine. Šli so pred stanovanje ministrskega predsednika Pašića ter pred konak ter kričali: »Abeug Pašić, doli z vladou!« Meščanstvo se demonstracije ni vdeležilo. Demonstracija je trajala dve uri, na kar je zopet nastal mir.

Varšava, 21. oktobra. Grofica Zamajska se je vrnila k svojemu očetu grofu Potockemu. Grofica je v takšnem duševnem razpoloženju, da se ne more od nje izvedeti, kaj se je z njo dogodilo. Napravlja vtisk bolne histerične ženske. Grofica je imela na potovanju sabo dragocenosti v vrednosti 30.000 rubljev. Te dragocenosti so izginile.

Varšava, 21. oktobra. Grof Zamajski zatrjuje, da so njegovo soprogo napadli in oropali revolucionariji. Pri komplotu so bili baje udeleženi nadsprevodnik, blagajnik na neki postaji in neki uradnik. Vse tri so aretirali.

Borzna poročila

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“
Uradni kurzi dun. borze 21. oktobra 1907.

Maločasni papiri.	Deonar	Blag
100% majoka renta	96 85	96 05
100% srebrna renta	97 60	97 80
100% avstr. krona renta	96 —	96 20
100% zлата	113 95	114 15
100% ogrska krona renta	92 60	92 80
100% zлата	110 05	110 25
100% posojilo dež. Kranjske	97 75	98 75
100% posojilo mesta Spiljet	10 40	110 60
100% posojilo mesta Zadar	99 30	100 80
100% bos.-herc. železnice	98 30	99 30
100% posojilo 1902	96 —	96 20
100% češka dež. banka k. o.	96 40	97 —
100% zlat. pisma gal. dež.	99 —	100 —
100% hipotekne banke	99 —	100 —
100% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	101 50	1 2 50
100% zlat. pisma innerst. hranilnice	97 —	98 —
100% zlat. pisma ogr. cent. dež. hranilnice	96 75	97 75
100% z. pis. ogr. hip. ban.	99 25	100 25
100% obl. ogr. lokalnih železnice d. dr.	98 50	99 50
100% obl. češke ind. banke	99 75	100 75
100% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99 30	99 30
100% prior. dolenskih želez.	98 75	99 75
100% prior. juž. želez. kup. 100%	291 25	293 25
100% avstr. pos. za želez. p. o.	99 20	100 25

Strelke.	1890/91	1891/92
100% od l. 1890/91	148 25	150 25
100% od l. 1894	257 75	261 75
100% tizske	142 50	146 50
100% zem. kred. I. emisije	271 50	277 50
100% II.	269 —	275 —
100% ogrske hip. banke	245 50	25 50
100% srbske a. frs. 100 —	97 —	103 —
100% turške	83 —	184 —
100% srečke	19 75	21 75
100% kreditne	446 —	456 —
100% pomorske	91 —	97 —
100% krakovske	90 50	96 50
100% ljubljanske	61 —	67 —
100% avstr. rdeč. križa	45 75	47 75
100% Ogr.	26 40	28 40
100% Radolfowe	67 —	73 —
100% Salcburške	2 6 —	214 —
100% Dunajske kom.	483 —	493 —

Debitne.	1890/91	1891/92
100% južne železnice	148 —	159 —
100% državne železnice	654 75	655 75
100% avstr.-ogrsk. bančne deln.	1765 —	1776 —
100% avstr. kreditne banke	352 75	353 75
100% Ogrske	742 50	743 50
100% Zivnostenske	340 —	340 —
100% Premogokop v Mostu (Brux.)	732 —	732 —
100% Alpske montan	697 25	698 25
100% Praške želez. ind. dr.	1638 —	1648 —
100% Rima-Muranyi	541 25	542 25
100% Trboveljske prem. družbe	259 —	261 —
100% avstr. orožne tovr. družbe	404 —	470 —
100% Češke sladkorne družbe	147 —	148 —

Valute.	11 37	11 41
100% franki	12 20	12 24
100% marko	28 40	28 46
100% fovereigns	73 97	74 05
100% marke	17 32	17 32
100% labki bankovci	96 —	96 30
100%	2 53	2 54
100%	4 84	5 —

Žitno ceno v Budimpešti

Dne 21. oktobra 1907.	
Tonaža.	
Pšenica za april	50 kg K 12 63
Ri	50 — 11 76
Koruzna	50 — 7 12
Oves	50 — 8 62
10 — 15 v. višje.	

Meteorološko poročilo.

Mesto nad morjem 306. Redni letni stek 786-0 mm.					
septembra	Uas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
19.	9. av.	741.4	13.1	sl. sever	megla
20.	7. aj.	741.4	12.5	brezvetrno	megla
21.	3. pop.	741.4	14.6	sl. svzh.	oblačno
22.	9. av.	742.0	13.7	sl. svzh.	oblačno
23.	7. aj.	741.3	11.6	sl. jizahod	oblačno
24.	2. pop.	741.1	14.9	sl. jizahod	del. jasno

Srednja predvčerašnja in včerašnja temperatura: 14.3° in 13.6°; norm.: 9.9° in 9.7°. Padavina v 24 urah 5.2 mm in 0.0 mm.

Pohištvo klavir

za eno sobo za samca in se želi kupiti pod roko. Ponudbe pod „pohištvo“ na upravnishvo „Slov. Naroda“. 3581—1

Izjava.

Podpisana Neža Pintar iz Spodnje Šiške šte. 222 preklicujem vse svoje obdolžitve proti gospodičnima Mariji in Ani Molji iz Spodnje Šiške št. 222, češ, da sta po krivem prisegli in ju prosim odpuščenja. 3580

Neža Pintar.

Vpokojeni orožniški stražmojster želi vstopiti

v službo v kako pisarno

ali kaj primerne, če le mogoče v mestu. Pismene ponudbe pod „št. 38“ na upravnishvo „Slov. Naroda“. 3556—2

Išče se perfekten knjigovodja spreten v korespondenci.

Ponudbe s prepisi izpričeval, navedbo referenc, popisom življenja in zahtevu plače naj se takoj naslavljajo na graščinsko upravo Ruperčevrh na Dolenjskem. 3570—2

Stara dobro idoča gostilna se daje na račun. Zahteva se kavelja.

Naslov v upravnishvu „Slovenskega Naroda“. 3535—3

Gozd naprodaj.

Tik ob ljubljanskem mestu se je na površini 31.574 štirjaških metrov leta 1903. zasadilo 30.000 smreč. Ta gozd, ki je tudi s kostanji gosto zarastel, in ima jako ugodno lego, se proda iz proste roke.

Vprašati je pri Petru Lassniku v Wolfvovih ulicah št. 1 v Ljubljani.

Poziv.

Ker se bude I. okrajna hranilnica in posojilnica v mestu Kamnik opustila,

se pozivljajo vsi oni, kateri imajo še kakor hranilno vlogo dvigniti, dajo gotovo dvignejo v osmih dneh, sicer se po preteku tega časa izroče vse vloge c. kr. sodišču v shrambo.

Načelstvo.

Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg

knjigarna v Ljubljani kupi:

- 1 Bežek, Zgodovina, 3 knjige,
- 1 Svetovna knjižnica III. del: „Sienkiewicz, Quo vadis“,
- 1 Turgenev Iv., Oci in sinovi,
- 1 Krek, Socializem,
- 1 Vrtec, letniki 1880—1885.

Stanovanje v najem.

V mestni hiši šte. 2 v Prečnih ulicah v Ljubljani je v I. nadstropju ležeče, iz dveh sob, ene sobice ter kuhinje in drvarnice obstoječe stanovanje s prvim novembrom 1907 ali pa s 1. februarjem 1908 oddati v najem. Pojasnila daje mestni gospodarski urad v navadnih uradnih urah.

Mestni magistrat Ljubljanski, dne 16. oktobra 1907. 3577—1

Angleško skladišče oblek v Ljubljani, Mestni trg 5.

Največja izbira damskih gumijevih plaščev in plaščkov, kožuhočinastih jopic in kožuhočinastih koljerev.

Tudi za gospode: gumijevi plašči in plaščki, kožuhočinasti sako, navadni mestni 3573—2 in popotni kožuhi.

O. Bernatovič.

Razne prevode

iz nemščine v slovenščino
cirkularjev, pisem in drugih tiskovin
oskrbi ceno izvežban uradnik v tej
stroki.

Naslov v upravnistvu „Slov.
Naroda“.

Trgovskega sotrudnika

dobro izvežbanega v trgovini z mešanim
blagom se sprejme.

Kje, pove upravnistvo „Slovenskega
Naroda“.

Musgraveja originalne irske peči.

Najboljše in najbolj hranljive

trajnogorilne peči.

Izredno dobra kurilnost. Cenovniki zastoj.

CHR. GARMS Podmokli (Bodenbach)

3235 9 tvornica za železne peči.

Tvorniška zaloga pri **STEFANU NAGY, v**
Ljubljani, Vodnikov trg št. 5.

Razglas.

Pozivno na tukajšnja razglašena zaradi vložitve ponudb za izvršitev do-
vozne ceste k postaji nad „Vrdom“ v cestnem okraju Vrhnika, se vnovič raz-
glašja, da je podoisani deželni odbor podaljšal dobo za izvršitev te ceste
do 1. oktobra 1908.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe za to na 38.500 K proraču-
njeno cestno zgradbo je z napovedbo popusta ali doplačila predložiti

do 15. novembra t. l. ob 12. uri opoldne

podpisaneu deželnemu odboru.

Ponudbe morajo biti opremljene v smislu prvega razglašja.

Načrti, proračuni in stavbni pogoji so na ogled pri županstvu na
Vrhniki.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1907.

Deželni odbor kranjski.

Samo 6 dni

Havre-New York

Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz, Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačne pojasnila daje za vse slovenske pokrajine
samo

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ljubljana Dunajska cesta 18 Ljubljana

v novi hiši „Kmetске posojilnice“, nasproti gostilne pri „Figovcu“

Pozor! Pozor!

nagrobni spomenikov

in vseh vrst marmorja in pa

nagrobne okvire

prevzemam in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in
stavbena dela. Zaradi preselitve obrti prodajam

nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

3113-6

kamnosek **Ignacij Čamernik** kamnosek

Komenskega ulice št. 26 v Ljubljani.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

12-120

Podružnica v SPLJETU.

Stritarjeve ulice št. 2.

Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavica K 2.000.000.

Rezervni fond K 200.000.

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje

od dne vloge do dne dviga po 4 1/2 %.

Rentni davek plača banka sama.

Rentni davek plača banka sama.

Prodajalko in blagajničarko

sprejme trdka **Oton Homan v Ra-**
dovljici.

556-3

2 konja

valaha, rjava, po 15 pesti visoka,
se prodasta.

Vpraša se v trafikli na Rimski
cesti 24 v Ljubljani.

8564-2

V prijaznem trgu Vransko pri Celju,
kjer je tudi sodišče in davkarja,
se prodaja lepa

enonadstropna hiša

z vrtom in event. tudi nekaj poljem
in travnikom.

V sobah I. nadstropja so par-

ketna tla.

Več se poizve pri lastniku **Franu**
Kuharju, učitelju v Domžalah.

Trboveljski premož, orehovnik la,

po K 1-20 za 50 kg.

in cele voze, v hišo pripeljan, (na cele
vagone po premožgokopnih cenah)

Priporočam

J. Paulin v Ljubljani,

Nove ulice št. 3. (Telefon št. 32.)

glavna zaloga

trboveljskega in doleskega kosov-
nika, orehovnika in gruča ter
Paulus salonskih briketov, na de-
bela in drobno.

3440-2

Pozor!

knjižoljubi, knjižnice in
bralna društva!

Napredaj so sledeča deloma ne
več v knjigotštvu se nabavljajo dela:
„Ljubljanski Zvon“ 1881-1906,
tudi posamezni letniki.

Stritarjev „Zvon“, štirje letniki.

„Slovan“, stari in novi.

Nekaj letnikov „Kresa“, „Zora“
in „Besednika“.

Tozadevna vprašanja na upravni-
štvo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani
pod številko „3562“.

Kavarna „Leon“

V Ljubljani

na Starem trgu št. 30

vsak torek, sredo, četrtek

97 soboto in nedeljo 42

vso noč odprta.

Z odličnim spoštovanjem

Leo in Fani Pogačnik.

Opeko-zidake

se dobi v poljubni množini

2705-11

v parni opekarni **JOS. LAVRENCIČA** v Postojni.

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel:

7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst,
c. kr. drž. žel., Beljak čez Področico, Ce-
lovec, Praga.

7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Gro-
suplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-05 predpoldne. Osebn. vlak v smeri:
Jesenice, Beljak, (čez Področico) Celovec,
Praga.

11-40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri:
Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica
drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Pod-
ročico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Gro-
suplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

2-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri:
Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica
drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Pod-
ročico) Celovec, Praga.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
Trbiž, Beljak, (čez Področico) Celovec,
Praga.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica/drž.
žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez
Področico).

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik

10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Sam-
ob nedeljah in praznikih v oktobru.)

Dohod v Ljubljano juž. žel:

6-58 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž.

žel., Trbiž, Jesenice, Gorice, Trsta.

8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-
Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

11-15 predpoldne. Osebn. vlak iz Prage,
Celovca, Beljaka juž. žel., čez Področico
in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenice.

2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja,
Straže Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

4-36 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka
juž. žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez
Področico) Gorice drž. žel., Trst drž.
žel., Jesenice.

6-50 zvečer. Oseb. vlak iz Prage, Celovca,
Beljaka (čez Področico) Jesenice.

8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-
Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž.

žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez Pod-
ročico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel.,
Jesenice.

11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Ce-
lovca, Beljaka (čez Področico) Trsta
drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice.

Dohod v Ljubljano drž. kolodvor:

6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.

10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika

1-05 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.

6-00 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Sam-
ob nedeljah in praznikih meseca oktobra.)

(Odhodi in dohodi so naznačeni v srednje
evropskem času.)

C. kr. avnatejstvo državnih železnic v Trstu

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg 5.

Ravnokar so dospeli

modeli z najnovejšimi kroji te sezone in sicer: Damski
kostumi z liftboyem in dolgo priležečo jopico, gladki
in stiskani pliši ter suknjeni liftboy, dolge priležeče
jopice in paletoti.

Največja zaloga moških in ženskih oblek, svršnikov in zimskih suknj.

Najnižje cene!

O. Bernatović.

3565-2

Narodna knjigarna

Ljubljana, Turčičev trg 3

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami.

Národna knjigarna

v Ljubljani
na Jurčičevem trgu 3.

„Narodna knjigarna“ se bo bavila z razprodajo knjig vseh strok in vseh jezikov, z naročevanjem na vsakovrstne nopolitične časopise in se zlasti priporoča za nakup vsakovrstnih

šolskih knjig

za I. in II. drž. gimnazijo, za realko, za učiteljišče, za mestno višjo dekliško šolo, za obrtno šolo in za vse ljudske šole.

Z „Narodno knjigarno“ je združena

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

ki je preskrbljena z najizbornejšim blagom in priporoča vsakovrstni papir: kancelijski, konceptni, pismeni, ministrski, dokumentni, ovitni, barvani in za pisanje na stroj; dalje priporoča svojo bogato zalogo

krasnih kaset pisemskega papirja, veliko izbiro vsakovrstnih svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, čopičev, črnih, barv, kred itd. ter vse risarske in slikarske potrebščine zlasti za realce in gojence obrtne šole.

Nadalje je v zalogi bogata izbira

trgovskih knjig

vseh vrst v različni vezbi istotako notezov, beležnic, odjemalnih knjižic in sploh vseh potrebščin te stroke.

Lastništvo je poskrbelo za priznano dobro blago, določilo kar mogoče nizke cene in poskrbelo za hitro in točno postrežbo in se priporoča v tej zavesti blagohotni naklonjenosti in podpori slav. občinstva.